Redacțiunea, Administrațiunea, și Tipografia
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneberg, în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat: în Bucuresci: Agence Havas, Succursale de Roumanie: în Hamburg: Karolyi & Liebmann.
Prețul inserțiunilor: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(NUMĔR DE DUMINECĂ 51)

„Gazeta" iese în fiă-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe șése luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 bani. Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 282.—Anul LIX. Brașov, Duminecă 22 Decemvre 1896.

Stăruințele nóstre.

Scirea inveselitóre, ce-o aducem mai jos, despre rara aniversare a venerabilului și vrednicului preot dela Chirileu, ca cetitor și abonent de 50 de anĭ al nostru, ne aduce aminte calea cea lungă și spinósă, ce a străbătut'o diarul nostru dela înființarea lui.

Nu este nimic mai plăcut, nimic mai încuragiator și înălțător în viéța omului, decât când el póte constata ródele unei munce îndelungate, credinciόse și stăruitóre pentru ajungerea unui frumos ideal al sufletului sĕu.

In acéstă stare sufletéscă ne aflăm adĭ noi, cei ce stăm la cârma „Gazetei Transilvaniei", a acestui diar național, care de șése-decĭ de anĭ luptă pentru deșteptarea și emanciparea neamului românesc.

Ceea ce ne mișcă însĕ în acest moment nu este atât buna consciință a muncii cinstite, ce am prestat'o noi cei de adĭ, cât mai mult consciința, că am apĕrat neclintit și fără șovăire o causă mare și sfântă, pentru care au luptat și au jertfit mai înainte, tot la postul unde stăm noi adĭ, părinții noștri, și consciința că am păzit cu credință stégul național, în jurul căruia s'au concentrat în curs de veacurĭ cele mai generóse inimĭ, cei mai nobilĭ fii ai națiunei române.

Pe timpul, când venerabilul părinte dela Chirileu a întrat în șirul cetitorilor diarului nostru, acesta desfășurase deja de dece anĭ stégul redeșteptării naționale.

Era un timp de mare cumpĕnă pentru sórtea și viitorul neamului românesc. Aurora liberărei de sub jugul iobăgiei se arătă de-odată cu revĕrsatul dorilor naționalismului românesc, care era menit sĕ pregătéscă o nouă viéță poporului nostru și sĕ-l conducă pe cărarea mântuirei sale de sub sclăvia și aservirea străină, făcêndu-l sĕ fiă în stare a-șĭ conduce el însu-șĭ destinele sale.

In acéstă mare clipită a întórcerei destinului nostru s'a ivit înaintea ochiului sufletesc al bărbaților, ce se aflau în fruntea națiunei nóstre, marea întrebare, décă noi Românii, scăpând de lanțurile iobăgiei, putem sĕ ne mulțămim cu libertatea unguréscă, ce ni-o oferiau cu amêndouĕ mânile cei ce se aflau pe-atuncĭ la cârma afacerilor publice, orĭ trebue sĕ pretindem libertatea nóstră națională, ca Românĭ cu drepturĭ naționale de sine stătătóre?

O mare fierbere a cuprins tóte spiritele în sînul poporului nostru în anii marei mișcărĭ dela 1848 asupra acestei întrebărĭ, dela care vedeau și simțiau cu toții, că atêrnă mult de tot, atêrnă chiar viéța și viitorul națiunei nóstre.

Intrebarea s'a resolvat, spre mulțămirea tuturor și spre liniștirea consciinței nóstre naționale, cu cuvêntul și cu hotărîrea representanților poporului nostru pe câmpia Blașiului în memorabila di de 3 (15) Maiŭ 1848.

Rĕspunsul dat de marea adunare națională a fost clar și cuprindĕtor: Incetând de-a mai fi iobagĭ, nu rîvnim la libertatea ungurésсă, nu vrem sĕ ne facem Ungurĭ, ci vrem sĕ rĕmânem Românĭ, cu drepturile și cu libertatea națională, ce ne compete ca popor consciu de sine, cu putere de viéță, ca popor băștinaș al acestei țĕrĭ.

Pentru a dovedi acéstă nestrămutată hotărîre, poporul român a adus jertfe marĭ de sânge și de avere. Pentru a da întrebărei de-a fi orĭ a nu fi, o resolvare în înțelesul dreptelor nóstre nisuințe și postulate naționale, au luptat bărbații poporului român de-atuncĭ și până astădĭ aprópe o jumĕtate de veac, și pentru acésta luptăm și adĭ.

Chiămăm ca martorĭ pe toțĭ cei ce, alăturĭ cu venerabilul părinte dela Chirileu, au urmărit în acest lung restimp mersul luptelor nóstre naționale, sĕ ne spună, décă nu este așa și décă nu întotdéuna acea cestiune mare și decisivă, ce se învêrtesce împrejurul esistenței nóstre naționale și a garanțiilor, ce le-am cerut și le cerem pentru asigurarea ei, a fost obiectul îngrijirilor nóstre de căpetenia.

Am mai voi sĕ ne spună, décă în stăruințele, ce le-am pus pentru înțelegerea, unirea și întărirea dintre noi, nu am avut sĕ ne luptăm chiar în mijlocul nostru cu acele pornirĭ, carĭ tindeau la o împăcare, orĭ la un fel de tocmélă pe socotélă dreptutilor neînstrăinabile, fără de carĭ poporul nostru nu póte viețui și dăinui în străvechia sa patriă ca națiune românéscă.

Nicĭ-odată nu s'au simțit mai mult îngrijirile, ce ne-au cuprins cu atâta putere pentru viitorului neamului nostru românesc, din momentul, când a bătut ceasul redeșteptărei nóstre naționale, ca tocmai în anul acesta, care se apropie de sfîrșit.

Strîmtorațĭ din tóte părțile, prigonițĭ până la os de către contrarii noștri naționalĭ, slăbițĭ înăuntru prin intrigĭ meschine, prin pornirĭ rele egoistice, împreunate cu înrîuririle stricăciόse ale unei politice strĕine de desvoltarea și de aspirațiunile nóstre naționale, am ajuns într'o stare amenințată, care cu drept cuvênt ne face sĕ ne îngrijim mai mult cu orĭ și când de viitor.

In acéstă situațiune nu ni-a mai rĕmas alt mijloc de-a susținé focul luptei pentru recâștigarea egalei îndreptățirĭ naționale, decât diaristica nóstră.

Cu mulțămire privim îndĕrĕt la stăruințele, ce le-am pus noi, cei ce am servit causa românéscă la acest diar, pentru a ridica vada, influința și prestigiul pressei nóstre naționale. Ajunsesem într'o vreme acolo, încât pressa contrarilor noștri invidia foile nóstre naționale pentru încrederea și stima, cu care privia întreg publicul român la ele.

Décă astădĭ s'a schimbat în spre rĕu acéstă stare de lucrurĭ, cine pórtă vina? De sigur, că nu aceia, carĭ au stăruit pe cărarea apucată, subordonând întotdéuna interesele sfintei cause intereselor și dorințelor lor proprii. Ci aceia pórtă rĕspunderea, carĭ au turburat pacea nóstră interióră prin veninul personalitaților, ce l'au băgat în pressa nóstră; aceia pórtă vina, carĭ punênd interesele lor de clică mai pre sus de interesele naționale, au băgat zizaniă și intrigĭ în șirurile partidului nostru național; aceia pórtă vina, carĭ sub masca programului nostru național au servit ca unelte străine pentru a ne desbina.

Paguba cea mare, ce-am suferit'o în urma acésta, este sdruncinarea încrederei între noi, fără de care nu ne va fi cu putință nicĭ unora sĕ susținem lupta cu tăriă și succes până la sfîrșit.

Acéstă încredere trebue sĕ se restabiléscă pe deplin prin concentrarea tuturor bărbaților noștri desinteresațĭ și credinciοșĭ stégului național, prin cristalisarea caracterelor în sinul nostru.

Pentru ca sĕ se întêmple acésta cât mai curênd și pentru ca sĕ ne regăsim érășĭ toțĭ, cățĭ luptăm cu lealitate și abnegare de sine pentru realisarea postulatelor și aspirațiunilor nóstre naționale, organul nostru va stărui și în viitor ca și în trecut, din tóte puterile sale. Și bun e Dumnedeu, isbênda nu-i va lipsi!

Un abonent de 50 de anĭ al „Gazetei Transilvaniei".

— Corespondență particulară a „Gaz. Trans." —

Onorate Domnule Redactor! Un fapt înveselitor și unic în felul sĕu îmĭ dă prilegiu sĕ Vĕ scriu aceste rêndurĭ. Sunt sigur, că el Vĕ va umplé de-o legitimă mândrie și mulțumire sufletéscă, mai ales pe D-Vóstrĕ, carĭ muncițĭ și asudațĭ cu atâta zel și abnegațiune neînfrântă în ogorul național. In același timp este și un esemplu nouĕ tuturor, cum trebue și suntem datorĭ a îmbrățișa și sprigini necurmat și cu statornicie pressa nóstră națională.

In 1 Ianuarie st. v. 1897 se *împlinesc 50 de anĭ* de când venerabilul preot român greco-unit **Isaia Moldovan**, din comuna Chirileu, abonéză regulat și fără întrerupere *„Gazeta Transilvaniei"*, cel mai vechiu dintre diarele române.

Nu cred, că un cas asemenea se va mai afla la noi Românii, fiă dincóce, fiă dincolo de Carpațĭ. El denotă cu multă claritate spiritul sănĕtos și entusiasmul înflăcărat, de care erau pĕtrunșĭ bĕtrânii noștri față de cultura națională, precum și față de lupta și progresul nostru pe tóte terenele vieții publice. Dér el este în același timp și o pildă viuă pentru urmașii acelei generațiunĭ de Românĭ, carĭ trăind timpurĭ de grele și amare încercărĭ, nu numai cu cuvêntul, ci și cu fapta au dat strălucite dovedĭ de curagiu și bărbățiă, de devotament și sacrificii pentru causa națională și culturală a némului din sînul căruia au eșit.

Puținĭ mai trăesc adĭ din rêndul acelei generații, și între acei puținĭ un vrednic loc ocupă veteranul *Isaia Moldovan*.

Cred a fi de interes pentru marele public cetitor al „Gazetei", décă din acest rar incident voiŭ face aicĭ o scurtă schiță biografică a vechiului și statornicului D-Vóstre abonent.

Isaia Moldovan s'a născut în comuna St.-Paul la an. 1818. Părinții sĕi erau iobagĭ ai comitelui Ignațiu Haller. Ne mai putênd ei sĕ presteze robota, „jugul cel de fier al iobăgiei" — cum dice dênsul, — la anul 1828 s'au strămutat în Chirileu, comună situată pe malul stâng al Mureșiului, învecinată cu St.-Paul.

Școlele primare și o parte din cele secundare le-a făcut la institutul Franciscanilor din Têrgul-Mureșului, cu succes laudabil. Eșind în 1835 din „Poësia", s'a dus la Blașiu în „Filosofia"; aicĭ absolvând și „Fisica", a fost primit la 1838 în teologiă.

Trecênd peste cele patru cursurĭ de teologiă, la 1842 a fost sfințit de preot și 'i s'a conferit de către Episcopul Leményi parochia Chirileului.

Deja dela începutul carierei sale *Isaia Moldovan* a fost la culmea chiămărei lui. Neîntrecut în împlinirea datorințelor sale de Român și preot, dênsul în scurt timp și-a câștigat iubirea și simpatiile semenilor și credincioșilor sĕi. Caracter stoic și de-o rară statornicie, el a trecut victorios peste tóte vicisitudinile vieții, de carĭ a avut parte în mod abundant.

La mișcările din 1848/49 a luat parte și dênsul, cutrierând întreg Ardealul. Bun amic cu Avram Iancu și Iacob Bologa, aceștia îl cercetau adese-orĭ venind din Têrgul-Mureșului la Chirileu înainte de isbucnirea revoluțiunei. In modesta lui casă parochială se adunau mulțĭ tinerĭ românĭ, înflăcărațĭ pentru causa românismului, carĭ curênd dup'aceea s'au pus în fruntea memorabilei mișcărĭ. Aicĭ îșĭ schimbau ei ideile și-șĭ tăceau planurile pentru viitor.

Din numĕrósa familiă 'i-au rĕmas în viață numai o fiică, Maria, măritată Ioan Anca, preot în Subpădure, și un fiiu, Alesandru, proprietar în Chirileu. Regretatul Vasilie Moldovan, prefect de legiune în 1848/49, apoi vice-comite și în urmă președinte de Sedria orf., rĕposat la 1 Ianuarie 1895, 'i-a fost frate bun.

In 1892 și-a serbat iubileul de 50 de anĭ al preoției, din care incident Metropolitul Ioan Vancea i-a trimis o căldurósă adresă de salutare.

Isaia Moldovan trăesce al 78-lea an al vieții sale bogate în fapte creștinescĭ și românescĭ. Deși vĕduv de un lung șir de anĭ și cu tóte bĕtrânețele-i adêncĭ, totușĭ continuă a-șĭ împlini cu scumpătate și sfințeniă oficiul de păstor sufletesc al turmei sale cuvêntătóre, binele și bunăstarea căreia l'a promovat și îngrijit tot-déuna cu zel și stăruințe rare în dilele nóstre.

După cât sunt informat, dênsul a purtat conscențios un diar în care și-a scris tóte întêmplările vieții. Multe din acestea, fiind de interes general pentru posteritate, merită sĕ fiă cunoscute.

Incheiu dorindu-i din inimă, sĕ petrécă dilele câte 'i-le va mai rêndui Dumnedeu, în deplină sănĕtate trupéscă, în bucurie și mângăere sufletéscă!

T.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Revistă politică.

Maghiarisarea liturgiei oprită. Foile ungurescĭ din Budapesta ce ne sosesc adĭ, publică un estras din rĕspunsul, pe care Papa l'a dat în afacerea *maghiarisărei liturgiei în bisericele greco-catolice.* Se scie, că Ungurii de mult timp doresc sĕ se introducă în biserica greco-catolică limba ungurĕscă, cărţile liturgice sĕ se tipărĕscă pe unguresce, ba sĕ se înfiinţeze şi un episcopat greco-catolic unguresc. Astă-vară a fost în causa acésta la Budapesta o numĕrósă deputaţiune de Rutenĭ renegaţĭ din Dorogh, ca sĕ róge pe ministrul Wlassics şi pe primatele Waszary, ca sĕ-i sprijinĕscă. Ministrul Wlassics numai decat li-a şi promis tot sprijinul; primatele însĕ li-a spus, că dreptul de-a înfiinţa o episcopiă ungurĕscă gr. cat. atêrnă dela Majestatea Sa, ér dreptul de-a introduce limba maghiară ca limbă liturgică în biserica greco-catolică se ţine de Papa dela Roma. S'au şi făcut decĭ paşii de lipsă la Roma. Anume episcopul rutén dela Eperjes, *Valy János*, a cerut rĕspuns la următórele douĕ întrebărĭ: 1) Iertat este a sluji S-ta liturgiă în limba ungurĕscă? 2) Iertat este a se tipări cărţile liturgice în limba ungurĕscă?

La amêndouĕ aceste întrebărĭ, Papa a rĕspuns, că **nu este iertat.** De-odată cu acésta 'i-s'a dat episcopului din Eperjes poruncă, ca pe acei preoţĭ din diecesa sa, carĭ ar cuteza sĕ slujĕscă unguresce în bisericĭ, *numai decât sĕ-i oprĕscă de-a mai face acésta*, cărţile liturgice *sĕ nu sufere a se traduce în unguresce*, ér cele ce s'au tradus până acum *sĕ se nimicĕscă.*

Veţĭ bine, şoviniştii ungurĭ turbă; nu le place acest rĕspuns al Papii, dér ce sĕ-i facă? Biserica e biserică şi nu póte sluji ca atelier de maghiarisare. Décă Papa ar da voiă Ungurilor, ca sĕ bage limba ungurĕscă până şi în bisericile greco-catolice, carĭ nu sunt ale Ungurilor, atuncĭ ce s'ar întêmpla? De bună sémă, că credincioşii s'ar spăria de astfel de bisericĭ şi le-ar părăsi. Este, decĭ, numai şi numai în interesul bisericei, ca Papa sĕ facă aşa, precum se ḑice că a făcut. Bisericele greco-catolice sunt parte rutenescĭ, parte românescĭ; ungurĕscă nu este nicĭ una. Prin urmare, limba liturgică în aceste bisericĭ nu póte fi, decât séu română, séu ruténă, ungurĕscă însĕ nicĭdecum.

Acésta sĕ şi-o însemne bine credincioşii românĭ greco-catolicĭ de prin Sătmar şi alte părţĭ, unde preoţii cutézĕ sĕ slujĕscă unguresce în bisericile române. Astfel de preoţĭ lucrézĕ în contra canónelor bisericescĭ şi n'ar trebui suferiţĭ nicĭ decum sĕ-şĭ bată astfel joc de biserica nóstră strămoşĕscă.

*

Ḑiarele străine dau mare însemnătate vorbirilor schimbate cu ocasiunea **recepţiunei agentului diplomatic român,** a d-lui A. Ghica, **la curtea din Sofia.** D-l Ghica, care a funcţionat şi mai înainte ca representant al României la curtea bulgărĕscă, declară, că totdéuna a stăruit, ca relaţiunile între Bulgaria şi România sĕ fiă cât se póte de prietinescĭ şi sĕ se consolideze în continuu. „Problema acésta", ḑise d-l Ghica, „o voiu urmări şi de aicĭ înainte cu tótă stăruinţa". Agentul român esprimă principelui şi guvernului bulgar sentimentele de prietinie şi stimă ale suveranului sĕu şi se rugă, sĕ fiă sprijinit în nisuinţele sale de a susţinĕ totdéuna cele mai bune relaţiunĭ, între poporul bulgar şi cel românu, relaţiunĭ carĭ durézĕ încă din vechime. In rĕspunsul sĕu principele Ferdinand accentuă bucuria sa faţă cu vorbirea d-lui Ghica şi declară, că guvernul sĕu nu va întrelăsa nimic, pentru a susţinĕ şi întări relaţiunile de bună vecinătate, ce esistă între ambele ţĕrĭ.

*

Pregătirĭ de înarmare în Francia. Din Bourges, unde se află prima fabrică de tunurĭ a statului francés, se telegrafézĕ foilor din Paris, că tóte pregătirile pentru *fabricarea tunurilor celor nouĕ cu repetiţiă*, sunt gata. Prin placate lipite pe ziduri s'a făcut cunoscut lucrătorilor, carĭ fuseseră sloboḑiţĭ dela fabrică, din causa lipsei de ocupaţiune, că vor fi primiţĭ din nou în fabrică, décă se vor anunţa la direcţiune. Lucrătorii cei noi, carĭ voesc sĕ fiă primiţĭ în fabrică, sĕ primesc, numai décă sunt recomandaţĭ de lucrătorĭ mai vechĭ. Tot odată se face cunoscut, că consiliul superior de marină a încuviinţat planul ministrului de marină, admiralul Besnard, prin care se propune construirea unor *nouĕ corăbii de rĕsboiŭ*, şi a cerut dela ministrul de finanţe, sĕ propună pentru facerea acestor corăbii suma de 200 milióne francĭ. Planul acesta se ḑice, că va fi presentat camerei francese încă în Ianuarie n. — Va sĕ ḑică, tot semne de pace şi prietinie!

România şi statele străine.

In decursul desbaterei asupra Adresei de rĕspuns la discursul Tronului în Camera română, a fost vorba şi de raporturile României cu statele străine.

Prinţul *Gr. M. Sturdza* din Moldova a vorbit cu acest prilegiu în contra politicei de alăturare la tripla alianţă, ḑicêud că interesul politic şi militar al României e sĕ se alieze cu Rusia, ér nu cu Germania şi Austro-Ungaria. Susţinŭ apoi, că o înrîurire străină apasă asupra ómenilor politicĭ românĭ şi îi face sĕ nu vadă interesele ţĕrii.

Prinţul Sturdza a fost adese-orĭ întrerupt în vorbirea sa de strigările protestătóre ale deputaţilor.

In şedinţa dela 16 (28) Decemvre a. c. s'a ridicat actualul ministru de esterne d-l *Stoicescu* şi adresându-se cătră prinţul Sturdza a vorbit despre politica esternă şi purtarea guvernului român faţă cu celelalte puterĭ. Ĕtă cuprinsul vorbirei sale:

Ministrul de esterne *Stoicescu:* In politica esternă a vorbit întêiŭ prinţul Gr. M. Sturdza, care s'a pus pe un teren fals, deşi prinţul a avut convingerile sale, neîntemeiându-se pe articole de ḑiare şi vĕḑênd lucrurile printr'o prismă falsă. Nimenĭ din noi n'a putut rĕmânĕ neimpresionat când a auḑit pe prinţul Sturdza ḑicêud, că esistăm la malul Dunărei, graţiă toleranţei unui mare imperiu (Rusia). Noi suntem aci pe pământul străbunilor noştri, câştigat cu atâtea jertfe. Voim sĕ rĕmânem aci un element de ordine şi de aceea suntem respectaţĭ de tóte puterile marĭ. (Aplause.) Prinţul Sturdza a mai vorbit de Marea Neagră spunêud, că n'avem dreptul a ţinĕ aci flota nóstră. Se înşală, tratatul din Berlin nu ne interḑice dreptul acesta.

Trăim în cele mai bune raporturĭ cu tóte statele, pentru-că urmărim o politică leală. Situaţia nóstră nu ne permite sĕ ne înjugăm la o politică specială séu sĕ ne aplecăm când spre unul, când spre altul; *suntem bine cu tótă lumea şi acésta e politica României de 30 de anĭ încóce.* (Aplause.) Mai cu sémă *cu Rusia întreţinem raporturĭ cu totul cordiale* Dovadă un articol din „Nowoie Wremia", care vorbesce în termenĭ călduroşĭ de Mesagiul din ăst-an.

Am avut onóre sĕ însoţesc pe M. Sa Regele la Porţile de fier şi am fost adânc mişcat constatând cu câtă amiciţiă cordială Suveranul nostru a fost primit de Monarchul vecin, care ne-a onorat apoi cu Inalta sa visită.

Ministrul încheiă ḑicêud: Suntem în relaţiunĭ amicale cu Serbia, s'au restabilit relaţiunile diplomatice cu Grecia şi în tótă Europa domnesce o situaţie pacinică.

Rĕspunsul Regelui român la adresa Camerei.

Mercurĭ, în 18 Decemvre v., Regele Carol al României a primit, în sala Tronului, cu solemnitatea obicĭnuită, biuroul şi comisiunea Adunărei deputaţilor, însărcinate a presenta adresa de rĕspuns la Mesagiul Tronului. După ce d-l D. *Giani*, preşedintele Adunărei, ceti adresa, Regele a rĕspuns prin următorul discurs:

„Domnule preşedinte,

„Domnilor deputaţĭ,

„Am ascultat cu o vie mulţumire rostirea sentimentelor de iubire şi credinţă, „ce Mi-le reînoesce Adunarea deputaţilor, „ca o espresiune fidelă a sentimentelor „mult iubitului Meu popor.

„Asemenea am vĕḑut cu mare bucuriă, cât de mult preţuiţĭ faptele atât de „însemnate a cordialei primirĭ a Principelui „Moştenitor la Moscova şi a visitei Majestăţei Sale Impĕratului Austriei, Rege al „Ungariei. Aceste scumpe şi înalte doveḑĭ „de prietenia şi simpatiă, carĭ au găsit un „rĕsunet în întregul popor român, ne vor „îndemna şi mai mult în viitor de a urma „neclintiţĭ pe calea desvoltărei nóstre pacĭnice şi de civilisare.

„Nimic nu Mĕ póte încredinţa mai „mult despre rodnicia muncei ce veţĭ desfăşura, decât sprijinul hotărît ce-l promiteţĭ guvernului Meu şi rîvna ce vĕ însufleţesce pentru binele Ţĕrei.

„Statornicia în principiile şi tradiţiunile ce au întemeiat regatul nostru este „într'adevĕr călăusa cea mai sigură pentru „a păşi fără şovăire pe calea adevĕratului „progres. Cel mai însemnat factor al acestei propăşirĭ este ridicarea morală şi materială a săténului şi cu drept cuvênt mĕsurile menite a atinge acest ţel dorit de „toţĭ ocupă întâiul loc în inima Mea şi în „solicitudinea d-vóstre.

„Implinesc o plăcută datorie, arătându-vĕ bucuria sufletului Meu pentru frumósele şi măgulitórele cuvinte ce-Mĭ adresaţĭ din partea Camerei; ele sunt tot-„d'o-dată cea mai scumpă rĕsplată a dorinţei Mele pentru binele public şi o întărire şi mai mare a credinţei Mele în „viitorul României.

„Din adêncul inimei Mele vĕ mulţumesc, în numele Meu, al Reginei şi al „Familiei Nóstre".

Din Bănat.

— Decemvre 1896.

In Ţéra Bănatului, înainte de acésta cu 18—20 de anĭ, până a nu nimici filoxera viile, era un traiŭ şi viéţă între ómenii din comuna mea natală B., ca şi cum nu s'a mai pomenit. Pomene, prasnice, comandărĭ de tot feliul, nunţĭ etc. Nu scia omul, că unde e ospĕţ şi unde nu. Mai ales din Crăciun şi pân' la lăsatul de carne, tot satul era un tămbălău, că aveau ómenii beutură, de nu sciau ce sĕ facă cu ea. De vêndut nicĭ vorbă, că nu o cumpĕra nimenĭ. Dela 3–4 fl. un hectolitru de vin calitatea cea mai fină. In atâta îmbelşugare trăiau toţĭ, de mai nimenĭ nu-şĭ mai vedea de lucru în tot satul. Ba ce era mai mult, aduceau cu vasul beutura în mijlocul drumului şi beau când dela unul, când dela altul, ca sĕ nu conturbe femeile de acasă, carĭ coseau orĭ ţeseau la rĕsboiŭ etc.

Trăind ómenii în atâta abundanţă, va

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

S'a născut copilul sfânt...

— Poveste de Crăciun —

de *Gaston Schaedler.*

I.

— Plecĭ, George?.... Unde te ducĭ?

— Ḑĕu décă sciu, nevastă! Mĕ duc şi eu unde oiŭ vedé cu ochii.... Póte oiŭ găsi ceva de lucru, căcĭ altminterĭ ce ne facem?

— Va sĕ ḑică nu încetézĕ greva?

— Nu. Sunt turbaţĭ toţĭ. Nicĭ unul nu scie ce cere. In întrunirile alea toţĭ vorbesc odată, de nu pricepe omul nimic. Mi-a venit şi mie sĕ vorbesc sĕ le spun, că vréu sĕ mĕ apuc de lucru, căcĭ s'a trecut de glumă, că n'are ce-mĭ mânca nevasta şi copilul, şi ce arde în sobă... Dér n'am îndrăsnit şi aşa am tăcut că-mĭ era frică sĕ nu-mĭ ḑică ăilalţĭ, că sunt mişel, şi atuncĭ nu sciu ḑĕu ce s'ar fi întêmplat... te pomenescĭ că dam cu el de pământ de rĕmânea acolo.... Şi aşa când am votat cu toţii sĕ nu sfîrşim greva, am votat şi eu! Dér e vorba că până una altă te prăpădescĭ tu muncind ca sĕ ducĭ casa. De n'am avé ce căştigĭ tu cu lucru, ḑĕu nu sciu ce ne-am face!

George se opri şi se uită în spre o odaiă de alăturĭ, unde se auḑi o tuse sécă.

După aceea urmă:

— I'auḑĭ cum mai tuşesce biata mama. De opt ḑile nu 'i-am putut cumpăra vinu ăla ce 'i l'a dat doctoru. Imĭ vine nebuniă când mĕ gândesc, că sunt om zdravĕn, sănĕtos şi trebue sĕ stau cu braţele încrucişate.

Nevasta sa, o femeiă fórte drăgălaşe, curată de tot, cu tóte că era sĕrac îmbrăcată, se apropie de el.

— Ia ascultă, nu te mai mâhni şi tu aşa; o sĕ se sfîrşĕscă şi greva.... Mâne e Crăciunul şi nu sciu de ce, dér par'că mi-se pare că nascerea Domnului o sĕ ne aducă fericire la toţĭ.

— Aşa e, mâne e Crăciunul, ḑise George, sĕrbătórea copiilor... dér nu a tuturor; a fetiţei nóstre nu va fi, căcĭ n'am sĕ-i cumpĕr o jucărie de doi banĭ*).

*) In Franţa darurile se dau de obiceiŭ la Crăciun.

Şi se încruntă mai tare ţintindu-şĭ privirile în pământ.

De trei sĕptĕmânĭ ţinea greva, care lăsase pe George fără un ban în pungă. Mama lui era de mai bine de un an bolnavă şi ce bruma economiei mai avusese şi el puse de-o parte, se duseseră cu doctorul şi cu doctoriile. Şi cu tóte acestea era lucrător bun, cinstit, cu rînduială, şi nu bea ca alţii. Lucrase într'una dela vêrsta de trei-spre-ḑece anĭ, când se lăsase de şcólă. Intrase într'o fabrică şi lucrase cu hărnicia cântând tot-déuna cu veseliă. Când era de douĕ-ḑecĭ şi patru de anĭ se însurase şi luase o fată fórte frumuşică. Ea fusese unica lui dragoste şi póte că dragostea acésta îl ţinuse de nu se abătuse de pe calea cea bună. O iubea de când era tinĕr de tot, căcĭ se cunosceau de mult. Luiza, nevasta lui, era orfană şi o luase de suflet o rudă a lui de departe. Câştiga şi ea câte ceva, căcĭ era cusătorĕsă bună.

Peste un an dobêndiră o fetiţă. Câtva timp sciură şi ei ce e fericirea desĕvîrşită, dér într'o ḑi tatăl lui George, care era vopsitor, căḑŭ de pe o scară şi murì. George luă pe mama sa la el şi nicĭ când nu fusese mai alintată ca acum. Luiza o iubea mult şi ea. Ér bĕtrâna nu mai putea după nepóta sa de care îngrijea dênsa mai cu deosebire. Dér de un an se bolnăvise ducêndu-se sĕ ia fetiţa dela şcólă, căcĭ împlinise şépte anĭ, şi începuse sĕ înveţe carte. Se dusese repede, căcĭ cam întârḑiase şi îi era sĕ nu iasă fata şi sĕ pornĕscă singură spre casă, şi asudase. A doua ḑi începu sĕ tuşĕscă şi pe urmă căḑŭ la pat. Scăpă, căcĭ fŭ îngrijită, dér nu se putuse îndrepta de tot. Cu tóte acestea îi mergea destul de bine; îi mai trebuia sĕ bea câte-va sticle cu vin de chinchină şi era sĕ se întremeze bine. Dér bóla ei costase banĭ multĭ, pe urmă fetiţa se mai mărise şi îi trebuia multe. Totuşĭ lucrurile mergeau binişor, când iacă venì blăstĕmata de grevă şi odată cu ea lipsa desĕvîrşită. Şi era un frig!...

Acum era şi mai trist din pricina Crăciunului de a doua ḑi; sĕ nu aibă el sĕ dea o jucăriă fetiţii!... Pentru întâia-órĕ 'i se întêmpla lucrul acesta....

De-odată se sculă dând brâncĭ scaunului.

— Mult o sĕ stau aci sĕ mĕ tânguesc? ḑise el.

Deschisese uşa, când fetiţa cu pĕru-i

BCU Cluj / Central University Library Cluj

crede cineva, că vor fi fost cine scie cât de avuţi. Dér asta nicĭ-decum nu era aşa, pentru-că ómenii tot ameţiţĭ umblau şi nu aveau nicĭ măcar o casă de Dómne-ajută.

După câţĭ-va anĭ a trimis Dumneḑeu filoxera, care a nimicit tóte viile. Ómenii se credeau pierduţĭ, au scos viile şi le-au plantat cu bucate. Ce e drept, aḑĭ nu e atâta viéţă şi voiă bună, ca atuncĭ, dér ómenii trejĭ, cu mintea limpede, îşĭ caută fiesce-care de tréba sa, nu pierde timpul înzadar cu beuturĭ ruinătóre. Urmarea e, că aḑĭ în acea comună veḑĭ clădirĭ una mai frumósă decât alta. Mai toţĭ sunt industrieşĭ, îndeosebĭ sculptorĭ, unii chiar cu renume.

Am scris acestea numai ca să arăt, că peste tot beutura e causa de căpeteniă a sărăciei poporului, mai vêrtos acuma, când economul trebue să vêndă 5—600 kilograme de cucuruz ca să cumpere 100 litri de rachie séu spurcăciune jidovéscă.

Din aceste considerăţiunĭ, eu cred, că preoţii noştri vor face cel mai minunat serviciu poporului, décă se vor sili să stêrpéscă beutura din mijlocul lui şi să nu-o sufere nicĭ la pomene, nicĭ la alte ocasiunĭ, mai ales vêḑênd, că se face abus cu ea. Scriptura încă ḑice, că „beţivii împărăţia lui Dumneḑeu nu o vor moşteni". Şi acéstă împărăţiă îşĭ ia începutul încă aicĭ pe pamênt, dér numai acei trejĭ şi deştepţĭ sunt părtaşĭ de dênsa, carĭ nu-şĭ înveninéză trupul şi sufletul cu afurisitul de rachiu jidovesc. De-ar fi bună acéstă beutură, ar bea-o ei, nu ar vinde-o popórelor creştine, ci ar ţine-o pe séma lor.

Décă preoţimea nóstră ar sta la înălţimea chiămărei, multe lucrurĭ bune ar puté face. Durere însă, că sunt şi între preoţii noştri unii, carĭ pentru interese particularĭ pun în joc viitorul şi sórtea poporului. Aşa de esemplu în comuna C. înainte de acésta cu 7—8 anĭ era şcólă confesională română cu învĕţător, care primea ajutor anual şi dela Ven. Consistoriu diecesan din Caransebeş. După-ce s'a dus de-acolo, preotul nu a mai îngrijit de aşa ceva, căcĭ veḑĭ Dómne, în comună este şcóla de stat şi acolo merg şi copiiĭ Românilor şi apoi, ce-i pasă preotului român de asta, căcĭ el primesce dela stat 50—100 fl. pentru religiunea, ce nu o propune prunciilor; ér décă ar avé învĕţător, apoi veḑĭ bine, ar fi scurtat în venitele sale. Tot cam astfel şi în modul acesta ar cam voi şi d-l preot din comuna în care funcţionez eu ca învĕţător, d-ar fi pe voia d-sale.

In astfel de împrejurărĭ triste, duşmanii neamului nostru, veḑĭ bine, fac isbândă pe unde numai pot. Şi le este uşor a învinge, vĕḑêndu-ne atât de slăbiţĭ şi nepăsătorĭ în desvoltarea nóstră. E drept, că sunt vremile grele, dér partea cea mare noi înşi-ne o îngreunăm.

Un învĕţător.

SCIRILE ḐILEI.

— 21 Decemvre.

Clerul archidiecesan pentru I. P. C. Sa Dr. V. V. de Repta. Sub acest titlu publică „Gazeta Bucovinei" următórea scire *fórte semnificativă:* „O numărósă şi imposantă deputaţiune a clerului archidiecesan, constătătóre din: I. P. C. Lor archimandriţii Cozub Ciuntuleac, C. Sa părintele protopresbiter Art. Berariu, precum şi din ceilalţĭ protopresbiterĭ din archidiecesa Bucovinei, a venit Mercurea trecută la Cernăuţĭ, pentru-ca să felicite în corpore pe I. P. C. Sa părintele archimandrit-mitrofor şi vicariu general al archidiecesei *Dr. V. V. de Repta* în urma denumirii sale de *doctor de onóre* în sfânta teologie. Precum suntem însă informaţĭ, acésta n'a convenit înaltelor cercurĭ bisericescĭ şi, prin urmare, *deputaţiunea a fost oprită dela acéstă manifestaţiune a sa pentru eruditul bărbat al bisericei nóstre.* Décă informaţiunea nóstră este esactă, — atuncĭ procedura „înaltelor cercurĭ bisericescĭ e cel puţin regretabilă".

—o—

Nenorocire. Ni-se comunică, că Mercurea trecută s'a întêmplat în comuna Feldióra de lângă Braşov o mare nenorocire. La móra de făină de-acolo, o tînără servitóre română, în vêrstă de vre-o 15 anĭ, cu numele Elena *Pâclea*, voind să aprindă focul, a luat un ulcior (clondir) cu gaz (petroleu), din care a turnat pe foc ca să se aprindă mai repede. Cu ocasiunea acésta ulciorul, în care se afla trei litre de gaz, s'a aprins şi a explodat. Hainele de pe biata fată luară foc. Servitorii din móră, vĕḑênd primejdia, îi săriră repede în ajutor, acoperindu-o cu haine, ca astfel să înăduşe focul de pe ea. Dér şi hainele acestea s'au aprins. Atuncĭ servitorii luară repede fata şi o scóseră din móră, aruncându-o în vale, ér ei se re'ntórseră ca să stingă focul din móră, fiind-că începuse să se aprindă şi acésta. Fata, rămase singură în vale, stete în apă timp mai îndelungat, până se reculese şi eşi singură. Astfel pe lângă arsură, nenorocita fată se mai şi răcì. Ea a fost dusă în urmă la părinţii săĭ în Rotbav, unde se află într'o stare grozavă; pielea, care îi este arsă ca şoricul, 'i se despóie de pe trup. Chinurile ei store lacremĭ de compătimire din ochii tuturor celor ce o vĕd. Medicul a constatat, că nu mai e speranţă de însănătoşare. După atâtea nenorocirĭ câte se întêmplă cu gazul, stăpânii ar trebui să înveţe odată minte şi să nu mai sufere, ca servitorii să aţiţe focul cu gaz.

—o—

O invenţiă românéscă apreciată în Germania. „Epoca" află, că la fabrica de arme din Spandau (în Germania), s'au făcut de curênd lungĭ esperienţe cu noua invenţiă română a armei Mannlicher. Esperienţele au dat un resultat strălucit. Comisiunea de specialiscĭ, însărcinată cu aceste esperienţe, a făcut un raport în care se spune, că *„Germania ar fi fericită să fiă înarmată cu asemenea puşcă".*

—o—

Hotărîre laudabilă. „Gazeta Bucovinei" scrie: „Aflăm din isvor sigur, că venerabilii preoţĭ şi mai mulţĭ fruntaşĭ din comuna Fundul-Moldovii au luat prea frumósa hotărîre, ca tot ce se va stringe în ḑiua de ajunul Crăciunului, umblând preoţii dascalii şi alţĭ fruntaşĭ cu icóna dela casă la casă, — să fiă trimis pentru iubitul nostru „Internat de băieţĭ românĭ din Cernăuţ". Acéstă hotărîre a plăcut mult întregului sat, şi toţĭ creştinii au făgăduit, că nu se va da în lăturĭ dela o asemenea faptă bună. Publicăm noi acéstă scire, rugând cu stăruinţă pe preoţii şi fruntaşĭ românĭ din districtul Câmpulungului şi din întréga ţéră, ca să facă şi domnialor aşa. Décă în sfânta ḑi de ajun se va aduna în fiă-care sat român din Bucovina numai cât de puţin pentru „Internatul de băieţĭ românĭ din Cernăuţ", atuncĭ internatul va puté câştiga multă putere de-a esista şi a ne cresce copiiĭ după trebuinţele nóstre adevĕrat românescĭ".

—o—

Condamnarea unui medic criminal. Săptămâna acésta s'a tractat în Pesta procesul unui medic cu numele Dr. Arpád Korotnai (mai 'nainte Krick), care a jăfuit averea unei paciente, imediat după-ce acésta a murit. Anume Korotnai a tractat mai multă vreme pe bătrâna vĕduvă Patsu, care trăia singură, numai cu o camerieră a sa şi care de sgârcită, ce era, purta cheia dela cassa wertheimiană legată la gât. In 23 Septemvre bătrâna muri şi Korotnai imediat după mórte îi şi deslegà cheia dela gât, şi deschiḑênd cassa de fer, puse mâna pe o acţiune dela casa de păstrare din Pesta în preţ de 8000 fl., mai departe pe o cărticică dela cassa de păstrare cu suma de 2000 fl., apoi pe nisce cercei cu briliante, pe un ac de cravată preţios şi pe 1100 fl. banĭ gata. Furtul acesta îl făcù el în înţelegere cu camerera Lina Török, căreia-i dete ca parte 1000 fl. Fiul vĕduvei răposate însă isbutì să dea de urma furtului şi dând îndată de ştire poliţiei şi tribunalului, Korotnai fù luat în grabă la cercetare şi imediat se găsiră la dênsul obiectele furate. Este de observat, că el este om cu avere de peste 80,000 fl. şi că înainte de a comite fapta acésta ruşinósă, era unul din medicii tinerĭ cei mai bine vĕḑuţĭ în Pesta, *ba chiar medic de cerc al oraşului Pesta.* In decursul pertractărei el căută să se scuse cu împrejurarea, că în urma veghiărei îndelungate la patul bătrânei era aşa de zăpăcit şi de enervat, încât nu-şĭ póte da séma, cum de s'a lăcomit la averea străină. Cu tóte aceste scuse însă tribunalul l'a condamnat la 3 anĭ de ḑile închisóre, 5 anĭ perdere de oficiu (perderea dreptului de a funcţiona ca medic) şi perderea drepturilor politice.

Canonisarea regelui Ferdinand II. Foile din Pesta spun, că contele Ferdinand Zichy ar fi rugat curia papală în numele mai multor membri ai nobilimei înalte din Ungaria, să canoniseze (să pună între sfinţĭ) pe regele de odinióră al Ungariei Ferdinand II (1619—1637). Rugarea acésta se baséză pe motivul, că regele acesta a dus o viéţă evlaviósă şi tot-odată pe o legendă. Legenda acésta spune, că în a. 1620, când Ferdinand era în mare strêmtore, el ar fi îngenunchiat înaintea unui crucifix şi ar fi rugat pe Mântuitorul, să-i vie într'ajutor. Dintr'odată, spune legenda, chipul Mântuitorului s'ar fi plecat spre dênsul şi s'ar fi auḑit cuvintele: „Ferdinande, non te deseram!" (Ferdinande, nu te voiu părăsi). Şi în adevĕr curênd după aceea împăratul-rege a fost scăpat din strêmtóre prin dragonii lui Dampièrre şi prin cetăţenii Vienei. — Se ḑice, că cestiunea canonisărei lui Ferdinand se va tracta în curênd de curia romană.

—o—

O nenorocire pe linia ferată. In gara dela Rákos (lângă Pesta) a deraliat un tren de povară. Două persóne au fost omorîte, ér una a fost rănită grav. Şépte vagóne au fost cu totul sdrobite. Vina o pórtă, după cum s'a constatat la cercetare, maşinistul trenului deraliat, care a dat prea multă putere maşinei, care s'a isbit cu atâta vehemenţă de parapetul din gară, încât a trebuit să se întêmple nenorocirea.

—o—

Repausul de Dumineca în România. Scim, că mai mulţĭ deputaţĭ în frunte cu d-l Poenariu-Boroda, V. Rosetti, Vasilie Kogălniceanu au presentat Camerei un proiect de lege pentru răpausul în ḑilele de Duminecă şi sărbătorĭ. Acest proiect e compus din 11 articulĭ. După articulul 1 orĭ-ce muncă, în lăuntrul séu în afară de magazine, ateliere, séu orĭ-ce alt stabiliment comercial, este oprită în ḑilele de Dumineca şi în următórele sărbătorĭ: Anul nou, Botezul Domnului, Prima şi a doua ḑi de Paştĭ, S-tul George, Rusaliile, S-ta Maria mare, S-tul Dumitru, S-tul Nicolae şi Prima şi a doua ḑi de Crăciun. Dumineca şi în aceste sărbătorĭ magazinele şi tóte stabilimentele comerciale vor fi închise. Dela oprirea acésta sunt luate afară numai farmaciile, brutarii şi fabricele séu stabilimentele industriale, unde lucrul nu se póte suspenda fără pericol séu mare pagubă. Măcelăriile, pescăriile şi bărbieriile pot fi deschise până la 12 óre la amédĭ. Pentru cei ce nu vor observa dispositiunile legii e provĕḑută o amendă dela 100—500 Lei şi în cas de recidivă pe de-asupra cu închisóre dela 5—15 ḑile.

—o—

Biserica St. Nicolae din Scheiŭ. Fiind ocupat în altă parochiă în Dumineca trecută, d-l protopresbiter Ioan *Petric*, va predica mâne, Duminecă, în 22 Decemvre v.

—o—

---

blond despletit pe spate ieşì din odaia bunică-si şi ḑise:

— Ce, nu mă săruţĭ tată?

George o ridică în braţele lui puternice şi o strînse pe inimă, sărutând'o s'o înăbuşéscă; pe urmă o lăsă în jos ḑicênd:

— Acum lasă-mă să plec, fetiţ'o, şi fii cu minte, căcĭ scii că la nópte vine Domnul Christos cu darurile.

— Sciu, sciu, răspunse ea bătênd din palme cu bucuriă şi îi şoptì la urechiă:

— Am să pui după sobă un pantof*) al bunichii, că e mai mare. Şi pe urmă am învĕţat şi un cântec frumos.... Ţi-l cânt eu mâne... décă vrei ţi-l cânt şi acum.

Dér George plecà şi scoborî scara repede de témă, să nu-l podidéscă plânsul. Fetiţa rămase pe pălimar şi cântà încet şi cu întristare:

S'a născut copilul sfânt....

II.

S'a înoptat de mult. George umblà razna prin zăpada plină de noroi pe-o stradă depărtată a oraşului. Unde a fost tótă ḑiua?... Nicĭ el nu scie şi înzadar ar căuta să-şĭ aducă aminte. N'a mâncat nimic de diminéţă şi-i rău de fóme. Se duce înainte încet. A întrat în vre-o ḑece case şi a cerut de lucru orĭ-ce, numai să lucreze ceva, căcĭ nu-i era ruşine să muncéscă. Dér nu găsise nimic, nimic! Atuncĭ îşĭ aduse aminte, că tocmai aveau greviştii o întrunire. Se duse. Cum întrà îl apucà de gât mirosul de fum din sală. Greviştii strigau şi mai tare decât în séra trecută, căcĭ deşi unii nu mâncaseră nimic, alţii însă beuseră, ca să capete curagiu, se vede.

După-ce vorbiră mai mult, se votà urmarea grevei.

George ieşì buimăcit.

— Décă e aşa, să trăiéscă greva! strigà el.

Pe urmă apucà d'alungul unui bulevard.

Ajunse la piaţa Clichy, pe care furnica lumea veselă riḑênd, cântând, strigând. Veselia aceea îi făcù şi mai rău: simţea ură pe ómenii aceia mulţumiţĭ, şi ar fi vrut, de ar fi putut, să-i omóre pe toţĭ, să nimicéscă lumea aşa de rău alcătuită.

Pe lângă el trecù un bărbat şi o femeiă la braţ. Femeia ţinea un pachet mare în mână.

— Ce bucuros o să fiă, mititelul, când o vedé jucăriile! ḑise ea.

Fugì, blăstămând, cuprins de-o mare dorinţă de-a omorî pe fericiţii aceia şi a le lua jucăria să o ducă fetiţii lui, care şi ea avea drept ca şi alţĭ copii să primească darurĭ de Crăciun.

Cum să se întórcă acasă cu mânile góle?... Simţea, că 'i se sfîşie inima când se gândea la bucuria cu care pusese fetiţa după sobă pantoful bunică-si şi la desamăgirea ei când îl va găsì gol.

Nu, nu se putea, şi totuşĭ cu ochii rătăciţĭ, instinctiv, pornise spre casă împletecindu-se ca un om beat.

De-odată un sunet de metal îl făcù să tresară şi să ridice capul. Se uità în faţă-i, şi la lumina lunii, care se ridicase plină, luminând tot, zărì pe pământ o pungă. Se repeḑì şi puse piciorul pe ea rîḑênd cu un rîs de nebun.

Dér vĕḑù pe cine-va venind spre el şi auḑì ḑicênd:

— Mă iartă, domnule, calcĭ pe punga mea....

George făcù o mişcare de mânià, ridicà pumnul ameninţător, gata să dea. Dér de-odată începù să tremure din tot corpul şi cu un glas întretăiat de suspine, strigà ridicându-şĭ figura galbénă către cer:

— Mamă, fetiţa mea iubită, ocrotiţi-mă, orĭ nenorocirea mă face de ajung şi hoţ!

— Eştĭ om cinstit, ḑise omul cu punga, dér eştĭ nenorocit, suferĭ, dă-mĭ mâna.

George, uimit, se uità la cel care vorbea cu un glas aşa de blând şi în adevĕr mişcat. Dér când îl vĕḑù strigà:

— Eştĭ preot, fugĭ, fugĭ, nu veni să-mĭ vorbescĭ de Dumneḑeu, de bunul Dumneḑeu, care de bun ce e mă lasă să pier de fóme şi nu-mĭ ajută să pot face un dar de nimic bietei fetiţii mele.

Preotul, în loc să plece, se apropie de el şi ridicând cu mândriă capul său cu păr alb, care îi păta cu argint anteriul negru, apucà pe George de mână şi ḑise stringêndu-i-o:

— Fetiţa dumnitale nu va rămâné fără dar de Crăciun, îi fac eu un dar, şi te rog să primescĭ, cu tóte că, după cum vĕd, urăştĭ pe preoţĭ... Dér nu-ţĭ vorbesc ca preot, ci ca om cinstit... primesce mâna, ce-ţĭ întind...

Şi adăugà cu un glas nespus de mişcat:

*) La Francesĭ copii îşĭ pun după sobă încălţămintea, în care găsesc a doua ḑi darurile, pe carĭ cred că le-a adus şi pus acolo Domnul Christos.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nou abonament
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1897 st. v.

se deschide nou abonament la care învităm pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	12 fl.
pe şése luni	6 fl.
pe trei luni	3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	40 franci
pe şése luni	20 „
pe trei luni	10 „

Abonamente la numerele cu data de Dumineca:

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an	2 fl.
pe şése luni	1 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe un an	8 franci
pe şése luni	4 „

Abonarea se póte face mai uşor prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Slujbă ungurésca în loc de patrafir. Din Alba-Iulia ni-se comunică cu data de 1 Ianuarie n. următórea scire întristătóre şi îngrijitóre: „Preotul român ortodox Nicolae *Cadariu*, care de mai mulţi anĭ a funcţionat ca preot în comuna Hăpria, în protopopiatul Alba-Iulia, *cu ḑiua de aḑĭ a intrat în serviciul statului*, ca *practicant salarisat în cancelariă la gara căilĭ ferate în loco.* După învĕţătorĭ — profesorĭ; după profesorĭ — preoţĭ. Tristă apariţiune! Sguduitor tablou! Unde zace rădăcina rĕului? Cine sunt chiămaţĭ a-l extirpa? Este óre a se căuta vina în slăbiciunea desertorilor, în organisarea superióră, în popor în cursele intime din afară de corpul naţional, orĭ că — horrendum dictum — în tóte deodată?“..

—o—

Liberat. Din Seghedin ni-se scrie, că în 31 Decemvre n. a fost liberat din închisórea de stat de-acolo d-nul Nicolae *Muntean*, preotul din Henig, care a suferit două luni de osîndă pentru obicĭnuitul pretext al agitaţiunei. Cu ocasiunea acésta d-sa ne rógă a da loc următórei:

Mulţămite.

Onoratelor Redacţiunĭ ale ḑiarelor „Gazeta Transilvaniei“, „Tribuna“, „Dreptatea“, „Vulturul“ şi „R. Oraştiei“ carĭ au binevoit a-mĭ trimite ḑiarele gratuit pe timpul dela 31 Octomvre până la 31 Decemvre n., cât am petrecut în temniţa de stat din Seghedin, le aduc şi pe acéstă cale cele mai calde mulţămite! Faptă în adevĕr creştinéscă, de a cerceta pe cei din temniţă, décă nu în persónă, măcar prin cursorii sĕi, ceea ce împlinind amintitele Redacţiunĭ, mi-au uşurat mult greutatea situaţiunei, în carea mĕ aflam.

Seghedin, 31 Dec. n. 1896.

Nic. Muntean, preot.

—o—

Ultima prelegere publică în ciclul acesta se va ţinĕ mâne, în 22 Decemvre v. a. c. la órele 4 p. m. de d-l paroch al bisericei Sf. Nicolae: *Dr. Vasilie Saftu*, cu tema *„Părerĭ diferite despre desvoltarea inteligenţii“*.

—o—

Institutul Pasteur din Pesta. Dela 15 Decemvre până la 1 Ianuarie st. n. au fost internaţĭ în institutul Pasteur din Pesta, unde se lecuesc de turbare, 65 noi bolnavĭ, au fost vaccinaţĭ şi eliberaţĭ 60. De present se află sub cură 25. In întreg anul 1896 s'au vaccinat în contra turbării în institut 1571, ér în anul 1895 numai 1342, cu 229 mai puţinĭ ca în 1896 Dela deschiderea institutului Pasteur în Pesta până astăḑĭ au fost vaccinaţĭ (oltoiţĭ) 6572.

—o—

Conducĕtorul liberalilor englezĭ. Marele bărbat politic englez, *W. Gladstone*, a împlinit ḑilele acestea vêrsta venerabilă de 88 anĭ, în deplină sănĕtate trupéscă şi sufletéscă. Foile engleze salută cu prilegiul acesta, fără deosebire de partidă, cu cea mai mare recunoscinţă şi însufleţire pe mult meritatul aprópe nonagenar. Poporul român încă trebue sĕ-i fiă recunoscĕtor lui Gladstone, deóre-ce el s'a interesat şi de noi, ca de tóte celelalte popóre asuprite.

—o—

Măcelarul şi advocatul. Intr'un oraş din Sudul Ungariei se întêmplă în ḑilele trecute o istorie hazlie. Anume într'o ḑi un câne mare şi frumos întră în prăvălia unui măcelar şi înhăţă o şuncă mare şi frumósă. Măcelarul se luă după el, dér câne le se refugia în curtea unui advocat, unde se făcu nevĕḑut cu şuncă cu tot. Măcelarul întră în biuroul advocatului şi-l întrebă cu tot respectul: „Domnule advocat, am venit sĕ te întreb de un sfat: décă un câne fură din prăvălia unui măcelar o şuncă, atuncĭ cine are s'o plătéscă?“ — „De bună sémă stăpânul cânelui“, rĕspunse advocatul. — „Atuncĭ, fii bun, d-le advocat şi-mĭ plătesce 5 fl., preţul şuncei, pe care tocmai adinéorea mi-a şters'o cânele d-tale, altfel un câne fórte frumos şi de omenia“. Advocatul n'avu încătrău, ci trebui sĕ dea cei 5 fl. Nu trecură însĕ câte-va césurĭ şi măcelarul se pomeni cu următórea contra-notă laconică: „Pentru o consultare iuridică 15 fl.“ — Iş̦ĭ póte orĭ şi cine închipui surprinderea măcelarului. El, ce e drept, n'a fost aşa de galant ca advocatul cu plata celor 15 fl., dér din istoria acésta s'a născut un proces care nu putem sci, cum se va termina.

—o—

„Societatea Sodalilor Romanĭ“ din Braşov va da Mercurĭ séra, în ḑiua primă de Crăciun, o producţiune şi petrecere colegială în sala hotelului Central „Nr. 1“. Inceputul la 7 óre séra. Intrarea de persónă 80 cr. v. a. Bilete se pot căpĕta la d-l Eremias, la Librăria Nic. Ciurcu, la Casina română şi séra la casă. Oferte marinimóse se primesc cu mulţumită şi se vor chita în publice.

—o—

Ţéră fericită. Nu credem sĕ esiste pe faţa pământului o ţéră mai fericită ca principatul Luxenburg. Până când miniştrii de finanţe a altor ţĕrĭ nu sciu de unde sĕ mai pună mâna pe banĭ pentru acoperirea multor nevoi publice, pe atuncĭ fericiţii miniştri ai principatului Luxenburg nu sciu ce sĕ facă cu prisosul banilor publicĭ ai ţĕrii. Aşa într'una din şedinţele ultime ale camerei principatului, acésta a decis, ca 300 000 fl. sĕ se împartă între comunele marelui principat, cât pentru celalalt prisos vor decide mai târḑiu. — Câtă deosebire între fericitul Luxenburg şi fericita Ungariă cu legiónele ei de esecutorĭ flămânḑĭ!

—o—

Şarlatăniă. „Galaţii“ anunţă disparitiunea din oraş a trei marĭ comercianţĭ de coloniale, Fraţii Loiso. Aceştĭ comercianţĭ angrosişţĭ luaseră poliţe dela mai mulţĭ negustorĭ din Galaţĭ şi din alte oraşe pentru a-le aduce marfă; când însĕ escrochii au pus mâna pe o sumă însemnată de banĭ în poliţe, au scomptat tóte poliţele şi au fugit din oraş. Prăvălia fraţilor Loiso a fost sigilată erĭ de parchet. Se crede însĕ, că este aprópe gólă, deóre-ce pungaşii luase mĕsurile înainte de a face lovitura. Fugarii lăsă multe victime. Se ḑice că totalul sumelor încassate trece peste 60,000 de lei.

—o—

Invenţiune. Din Mosova se vestesce, că vestitul profesor şi chimic, profesorul ruseso Mendeleiev a inventat un nou soiŭ de praf de puşcă fără fum. Invĕţatul profesor şi-a inceput studiul sĕu asupra prafului de puşcă fără fum direct la recercarea guvernului şi acuma după un studiu de şése anĭ, a ajuns până acolo că îşĭ póte arĕta în public resultatul studiului sĕu. Noul praf va avea numele de pyrocollodiu. Avantagiele noueĭ invenţiunĭ sunt manuarea regulată şi cu o presiă mai mică produce o repeḑiune mai mare decât cu praful ordinar de până aci. Cu noul praf se póte regula chiar şi repeḑiunea glonţului. La tunurĭ se póte produce cu cea mai mare uşurinţă prin întrebuinţarea acestuia o repeḑiune de 2600—300 paşĭ la secundă; o repeḑiciune la care înainte cu câţĭ-va anĭ nicĭ gândi nu se putea.

—o—

Cerb turbat. Loze, ambasadorul francez la Viena, cu prilegiul unei vĕnătóre a fost atacat da un cerb turbat. In momentul când cerbul a năvălit asupra lui, ambasadorul s'a aruncat la pământ, şi astfel şi-a scăpat viéţa, căcĭ fiara a trecut numai preste el, călcându-i pălăria.

—o—

Concert. Musica militară va concerta Duminecă séra la *Vila Kertsch*. Inceputul la 6 óre séra. Taxa 20 cr. Intrarea prin uşa de cătră stada Căldărarilor.

—o—

Contra tusei, răguşelei, flegmei subscrisul recomandă ca medicament cu cel mai bun efect bombónele de **voronică** ale lui Réthy, carĭ vindecă iute sus numitele bóle. Preţul unei cutii 30 cr.; 5 cutii 1 fl. 50 cr. Trimite franco: *Réthy Béla* farmacist în Bekes-Ciaba.

ULTIME SCIRĬ.

Bucurescĭ, 20 Dec. v. (1 Ian.). Fostul Metropolit-Primat Ghenadie Petrescu a sosit erĭ-séră în Bucurescĭ pentru a se consfătui cu advocaţii sĕĭ, Fleva şi Disescu, asupra procesului de calumniă, pe care l'a intentat „Voinţei Naţionale“.

Intr'aceea până aḑĭ diminĕţă s'a produs o mare schimbare în atitudinea „Voinţei Naţionale“. care publicase din nou articulĭ calumniatorĭ contra fostului Metropolit. S'a constatat adecă, că numitul ḑiar a fost fals informat şi însu-şĭ acela, care i-a dat informaţiile, a mărturisit, că cele susţinute de el nu sunt adevĕrate.

In urma acésta, redacţiunea „Voinţei Naţionale“ a publicat o declaraţiă de retractare subscrisă de membrul ei N. Ianovicĭ. In declaraţiă se spune, că cele publicate în „Voinţa Naţională“ contra fostului Metropolit, pentru carĭ acesta s'a plâns la tribunal, — fiind întemeiate pe spusele archimandritului Damaschin Cernescu, — constatându-se, că nu sunt adevĕrate, după cum a recunoscut şi Cuvioşia Sa, se face retractarea. In urma acésta, apĕrătorul fostului Metropolit a declarat în numele acestuia, că nu mai stăruesce în judecarea procesului, ér fostul Metropolit-Primat a renunţat de-a se mai înfăţişa la Curtea cu juraţĭ.

Aniversarea nascerei Reginei României.

Marţĭ, 17 Decemvre, fiind aniversarea nascerei M. S. Reginei României, în zorul ḑilei s'a anunţat Capitala printr'un salut de 21 tunurĭ.

La órele 12 din ḑi, Majestăţile Lor au primit consiliul de miniştri în numele

---

— Acum ies dela biserică, unde m'am rugat pentru unica fată pe care mi-a luat'o Dumneḑeu şi a cărei mórte m'a făcut într'atât sĕ sufer, încât m'am călugărit.

— Bietul om! ḑise George mişcat şi el, uitându-şĭ mânia şi nenorocirea numai când se gândi, că un copil putea muri. Cuprins de remuşcare, strînse mâna preotului rugându-l cu stângăcie sĕ-l ierte, spunându-şĭ în câteva cuvinte chinul: că mama îi era bolnavă, că nevastă-sa, sĕrăcuţa, muncea pentru o bucăţică de pâne şi că fetiţa „aşa de drăgălaşe, părinte, încât ai gândi, că e un ânger de-ai lui Dumneḑeu“, că fetiţa nu era sĕ aibă şi ea un dar de doi banĭ.

— Dér eu, urmă el, nu urăsc pe preoţĭ, feréscă Sfântul; nu mĕ duc des la biserică, dér nu urăsc pe preoţĭ.

Cu tóte acestea nu vrea sĕ primescă nimic. Era tinĕr şi puternic. Greva nu era sĕ ţie vecinic, fusese slab o clipă, dér pomană nu va primi.

Preotul însĕ îl luase de braţ şi îi rĕspundea cu glasul sĕu armonios, care îl îmbărbăta....

— Nu se póte sĕ nu primescĭ o jucărie, un lucru de nimic, cu care sĕ facĭ bucuriă fetiţei, căcĭ nu trebue lăsată sĕ-şĭ piardă credinţa, că Crăciunul s'a coborît pe coş şi i-a pus darul în pantofĭ.

— Ei bine, da, George n'avu curagiul sĕ nu primescă şi întră cu preotul într'o prăvălióră, care era tot deschisă cu tóte că era târḑiu.

Preotul cumpĕră un coş în care se afla o păpuşică de ceară întinsă pe câte-va paie şi care vrea sĕ arate pe Christos în ieslele dela Betleem.

Arată dorinţa sĕ înfăşóre chiar el coşul ḑicând, că vré sĕ puie în el o hărtiă pe care sĕ scrie numele fetiţei....

Când sfârşi, George apucă bine jucăria, ca şi cum 'i-ar fi fost témă sĕ nu-i piară din mână, mulţumi preotului strîngêndu-i mâna cu căldură, fără sĕ-i ḑică vre-un cuvênt. Preotul zîmbind, fórte fericit şi el, îi ḑicea, că acum trebue sĕ se întórcă repede acasă, dér că trebue sĕ ducă bucuriă şi mumii şi soţiei lui. Şi repede întră într'o prăvăliă cu cărnurĭ recĭ de unde ieşi cu de-ale mâncării şi cu o sticlă cu vin pe care le dĕdu lui George rîḑênd cu bucuriă.

— Bea-o în sănĕtatea fetiţei dumnitale, îi ḑise el, şi aibĭ încredere, nu te descuraja.... Nu-mĭ mulţumi, de-órece eu îţĭ sunt dumnitale mai mult dator decât dumneata mie, căcĭ mi-ai dat prilej sĕ am şi eu o bucuriă de Crăciun, pentru-că m'ai îngăduit sĕ fac sĕ zîmbéscă un copil, o fetiţă, chiar în nóptea nascerii Mântuitorului. La revedere.... La revedere....

Şi se depărtă repede.

George uimit nu putuse sĕ scótă o vorbă din gură spre a-i mulţumi. Se uită pironit locului, ca hipnotizat, după preot, care se pierdu repede în întunerec.

In sfîrşit par'că se deşteptă dintr'un vis şi plecă alergând spre casă.

Când ajunse găsi pe mumă-sa şi pe nevastă-sa neliniştite tare, bietele femei.

Il sărutară cu dinţii clănţănindu-le încă de emoţiă.

El le spuse cum petrecuse ḑiua aşa de lungă şi care totuşĭ trecuse ca un vis. Istorisi cum se întêlnise cu preotul bĕtrân şi ce bine îi făcuse.

Şi după aceea se aşéḑă la masă câte trei, fórte veselĭ, mulţumiţĭ în suflet, căcĭ dobêndiseră din nou încredere în viéţă. — Şi cele dintâiŭ raze ale ḑilei îi prinse mâncând.

— Tată, mamă, mamă-mare! strigă de-odată fetiţa care, cum se sculase, dăduse fuga la sobă, unde găsi jucăria înfăşurată în hărtiă, pusă în pantoful bunichii.

Venea, cu ochii adormiţĭ încă, arătând coşuleţul şi strigând cu copilărésca bucuriă:

— Ce frumos e!... Ia te uită tată!

George o luă în braţe. Pe faţă îi era zugrăvită o bucurie nespusă.

Fetiţa îi arătă iar coşuleţul, cum au obiceiu copii, şi atuncĭ el vĕḑu în el o hărtiă îndoită. O desfăcu şi rĕmase cu ochii încremeniţĭ.... In hărtiă se aflau doi napoleonĭ.

Fórte mişcat, nesciind, décă ceea ce vedea era aievea orĭ vis, se uită la hărtiă şi vĕḑu scris pe ea:

„Nicĭ-odată n'a zîmbit copilul sfânt mai cu drag ca astăḑĭ, când îţĭ face acest dar, şi nu poţĭ sĕ nu-l primescĭ, căcĭ ţi-l'a trimis cu un ânger de-ai Ḑlui, care de data asta a fost fetiţa dumnitale“.

George nu-şĭ mai putea stăpânĭ emoţiunea. In juru-i pierea tot într'un fel de céţă şi vedea numai capul cu trăsurĭ bărbătescĭ al bĕtrânului preot, care îi zîmbia şi îl auḑea ḑicêndu-i cu un glas, care era o musică deliciósă: „Curaj, George, s'a sfîrşit cu nenorocirea!“

RCU Cluj / Central University Library Cluj

ăruia d. prim-ministru Aurelian a adresat Majestăței Sale Reginei următórea cuvêntare:

„*Domnă*,

„In numele consiliului de miniștri, cu cel mai profund respect sĕ aduc Majestăței Vóstre urările cele mai călduróse, rugăm pe A-Tot-Puternicul sĕ reverse darurile Sale asupra prea grațiósei nóstre Suverane.

„Țéra întrégă împărtășesce sentimente de dragoste și de admirațiune ce avem entru Majestatea Vóstrĕ, căcĭ bunĕtatea Vóstrĕ nemărginită a captivat un popor treg.

„In timp de pace ca și în timp de sbel, în dile de veseliă ca și în dile de tristare, Majestatea Vóstrĕ V'ațĭ bucurat ațĭ suferit cu poporul român.

„Ațĭ dat, Majestate, acestui popor întreg de iubire, tot ce o inimă de mamă te sĕ dea copiilor sĕi. Ațĭ lucrat cu el în fruntea lui la înălțarea și fericirea triei.

„Carmen Sylva, cu pana de măeastră, geniul Sĕu, a dus faima poporului rodin peste mărĭ și peste țĕrĭ; a făcut ca tréga lume nu numai sĕ ne cunóscă, dér ne iubéscă și sĕ ne stimeze.

„De aceea, Majestate, și bĕtrânĭ și tinerĭ, femei și copii, tótă suflarea românéscă te atâta de fericită, când Vĕ póte manifesta devotamentul, iubirea și admirațiunea sa.

„Cu drept ne putem făli, Majestate, a Vĕ avĕ pe Tronul Țĕrei nóstre, și ițĭ în aceleașĭ sentimente de recunoscință de iubire strigăm astădĭ:

„Trăiască Regina nóstră".

M. S. Regina a exprimat viile Sale ulțumirĭ d-lor miniștri. Apoi Majestățile or au primit Casa civilă și militară Reală, carĭ au depus la piciórele M. S. Reginei respectuósele lor felicitărĭ.

In aceeșĭ dĭ la 2 óre după amédĭ a primit în audiență locotenentul-colonel de *Constantinovici*, care ca trimis special din partea Regelui Serbiei, a predat reginei României insigniile în briliante a ordinului *Sânt Sava*, împreună cu o scrisóre autografă, Regina a mulțămit călduros, esprimându-și bucuria pentru atențiunea, ce-a avut Regele sêrbesc, trimițêndu-i această decorațiă tocmai în diua aniversărei nașterei sale.

Mórtea unui învĕțător de model.

Măgógea (lângă Deeș), 3 (15) Dec. 1896.

Tinĕrul și zelosul învĕțător *Nachită Olinean* din comuna Chiueștĭ, protopopiatul Deșiului, în etate de 29 anĭ, al 9-lea an învĕțător și al 3-lea an al fericitei sale căsătorii, după un morb îndelungat de plămânĭ (oftică), după ce a fost provĕdut cu sfintele Taine, în 25 Noemvre st. v. a rĕposat în Domnul. Zelul și iubirea, ce a avut față cu oficiul și școla sa, nicĭ l'a sfatul medicului și al amicilor sĕi nu l'a lăsat sĕ întrerupă cu instruarea copiilor până chiar în momentul din urmă.

Păltinean a fost un învĕțător de model, om blând și fórte activ și stăruitor în lucrurile sale, o persónă cu însușirĭ adevĕrat învĕțătorescĭ. Prin mórtea, sa Reuniunea învĕțătorescă din districtul Deș a pierdut pe unul dintre cei mai activĭ membri ai sĕi. De când a funcționat ca învĕțător, continuu a fost membru în comitet, și acuma mai în urmă a fost ales bibliotecar al Reuniunei, în care calitate fórte consciențions și-a purtat agendele sale, așa că prin diligința și onestitatea sa și-a căștigat iubirea și stima tuturor cunoscuților sĕi.

Din puțina-i avere, **a testat pe sóma bisericei din comuna sa natală Diug. 50 fl**, *ca fundațiă pe numele sĕu, ale cărei percente sĕ se folosescă pentru trebuințele bisericescĭ și școlare.*

Inmormêntarea s'a sĕvîrșit în 28 Nov. v., luând parte nu numai poporul întreg cu mic cu mare din Chiuieștĭ, ci și din jur, și anume din comuna vecină Măgógea tótă inteligința. Anume am vĕdut pe: D-l Gavrilă Șliam, notar de cerc cu tótă familia, Victor Cupșa preot, Vasilie Andrei preot în Cornenĭ, Augustin Cupșa mare proprietar și Alesandru Iuga subnotar. La servițiul funebral au oficiat 3 preoțĭ: Grigorie Lador preot gr.-or., Vasilie Tamaș preot gr. cat. din loc și Victor Cupșa. — Rĕspunsurile funebralĭ le-au esecutat școlarii din loc.

Fiă-i țĕrîna ușóră și memoria binecuvêntată!

G. Prigónă,
învĕțător.

Un deputat român despre industria de casă.

La desbaterile din parlamentul din Bucurescĭ asupra rĕspunsului la cuvêntul de deschidere al Tronului mai mulțĭ deputațĭ s'au ocupat în deosebĭ cu starea țĕranului din România, care nu e nicĭ-de-cum astfel după cum ar trebui sĕ fiă. Intre alții a vorbit despre acéstă cestiune și d-l *M. Moisescu*, care voind sĕ arĕte cât de trebuincióse sunt pentru țĕranul român școlele de agricultură și de meserie, în care sĕ învețe a-și face singur lucrurile cele mai necesare și sĕ nu fiă silit a cumpĕra tóte dela străinĭ, se esprimă în chipul următor:

„D-lor, este trist sĕ constatăm, că tot ceea-ce este necesar săténului nostru nu se mai confecționédă astădĭ în casa lui, ci se cumpĕră din têrg, unde acuma el le găsesce mai eftine decât l'ar costa făcêndu-și-le în casă. Săténul nostru a ajuns a fi tributar străinului pentru ața cu care'și cârpesce opinca, ca și pentru funia din cornele boilor sĕi; și una și alta le cumpĕră din têrg, unde ne vin dela Brașov.

Altă-dată, când la têrg le găsea mai scumpe, erau făcute de el în casă și erau trainice.

Cultura cânepei și a inului, din carĭ el îșĭ confecționa cele necesare pentru familia sa a început acum sĕ se rărésca.

Avem o țéră al cărui sol este absolut prielnic culturei cânepei și a inului, și cu tóte acestă cultură a început sĕ scadă, fiind-că nu s'a pus la îndemână săténului mijlócele lesnicióse de a face din cânepă pânzeturile și frînghiile de carĭ el are nevoe.

D-lor, săténul nostru și săténca lui a ajuns sĕ aibă chiar un fel de ură pentru cânepă și in, și sciți de ce? Fiind-că rĕsbóele pe carĭ le au sunt tot cele primitive și sătencei îi trebue cu aceste rĕsbóie o dĭ întrégă de muncă pentru ca sĕ țésă cincĭ coțĭ de pânză, pe când cu un rĕsboiu sistematic într'o singură dĭ póte țese 15 și chiar 20 coțĭ.

Așa fiind, săténca se duce mai bine la prășitul porumbului, unde câștigă până la un leu pe dĭ, cu care'și cumpĕră cincĭ coțĭ de pânză din têrg, pânză lată, dér de o calitate cu totul inferióră. Și ca sĕ vĕ încredințațĭ, că lucrul este astfel, este de ajuns sĕ vĕ spun un fragment dintr'un cântec al sătencelor nóstre, fiind-că de multeorĭ cântecile oglindesc o stare întrégă de lucrurĭ; étă acel fragment:

„Cine a adus cânepa,
„Crăpar-ar în el rânza;
„Că-i mai buna americă,
„O croescĭ Sâmbăta
„Și-o îmbracĭ Dumineca, etc.

Din acest fragment reese, cred, destul de lămurit, cum săténca nóstră, din causa mijlócelor primitive și decĭ greóe și fără de spor, ce are la îndemână pentru lucrarea cânepei, a urât acéstă lucrare, și cultura cânepei a scădut în mod simțitor. Bumbacul adus de peste graniță și pânza ordinară s'a substituit în casa săténului; hainelor de pânză sănătósă ce făcea atuncĭ când la orașe nu găsea mai eftin decât îl costa lucrând în casă.

Negreșit, d-lor, cultura cânepei ar lua un avânt mare décă s'ar pune la îndemână săténului mijlócele necesare de producțiă, înlesnind în acelașĭ timp și debușeul acelei producțiunĭ; așa, de esemplu, furniturile armatei s'ar putĕ face din pânza produsă de sătén.

Étă de ce dic, că înființarea școlelor de agricultură și industriă se impune".

Invitare.

Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vĕduvelor sĕrace din Brașov și Săcele arangiéză pentru presara anului nou românesc, 31 Decembre st. v. a. c. (12 Ianuarie n. 1897) o *petrecere de dans* în sala cea mare a Redutei orășenescĭ.

Avem onóre a învita la acéstă petrecere pe toțĭ aceia din On. public românesc, carĭ voiesce a-și petrece presara anului nou în o mare familiă românéscă aicĭ în Brașov.

Invitărĭ speciale nu se mai trimit. Inceputul la 8 óre séra.

Prețul de intrare 1 fl. de persónă, — studenții 50 cr. —

Brașov, 18 Decemvre v. 1896.

Pentru comitetul Reuniunii:

Maria Popea, presidentă. *Dr. I. Blaga*, cretar.

Călindarul Plugarului pe 1897, edat de Tipografia „*A. Mureșianu*" din Brașov, a eșit de sub tipar și se espedéză dilnic. Acest călindar întră acum în anul al 5-lea, avênd un cuprins tot mai bogat și mai interesant. De astă-dată în călindar se cuprind și mai multe chipurĭ frumóse. Pe pagina primă se află portretul fericitului în pomenire *Ioan Barac*, marele scriitor poporal dela începutul acestui veac, ĕr în text se află scrisă istoria vieței și lucrărei lui. Partea calendaristică este mai bogată ca până acum, îndreptându-o și înmulțindu-o după trebuințele ivite, însemnând până și evangeliile, ce sunt a se ceti în fiă-care Duminecă. Pentru a economisi din spațiu, mĕsurile de lungime și greutate, competințele de timbre și tacse, taxele pentru postă și telegraf etc. s'au cules cu litere micĭ de tot. Mai ales tarifa pentru telegrame și taxele postale pentru scrisorĭ și pachete s'au adus pe lung și pe larg după cele man nouĕ ordinațiunĭ postale. Têrgurile sunt de-asemenea îndreptate și corectate. Urméză Introducerea de Ioan *Georgescu*, și apoi vine partea literară. Acéstă parte este mult mai bogată ca în călindarele din anii trecuțĭ, cuprinzênd ea singură vre-o 42 pagine cu cele mai frumóse istorisirĭ, poesii etc., tóte scrise pentru popor și fórte interesante. In partea economică de asemenea se află o seriă bogată de articulĭ de mare interes pentru plugarĭ, precum: Rotațiunea în economia comassată, Lucrarea pământului, Tovĕrășiile economice, Intrebuințarea vacilor la lucru, Pășunatul vitelor, Văruitul grâului de sĕmênță, Legumele bostănóse, Culesul și pĕstratul pómelor și altele. La urmă vin felurite poveți, glume etc. cum și o mulțime de anunțurĭ.

Călindarul se află de vêndare la „Tipografia A. Mureșianu" în Brașov și la librăria N. Ciurcu; costă și de astă-dată *numai 25 cr.*, ĕr trimis prin postă 30 cr. Celui ce cumpĕră de-odată mai multe esemplare, li-se dă rabatul cuvenit.

— Ah! ce prostă sunt! dise Luiza deodată, ți-a venit o scrisóre și am uitat sĕ o dau.

'I-o dete.

De data asta nu mai fu bucuriă, fu fericire. Stăpânul fabricii unde lucra îi scrie, că scie că el nu era dintre cei răsfățați și că era lucrător cinstit și bun, și gândindu-se, că póte n'are ce-i trebue de Crăciun, îl însciințéză, că cât timp va ține greva îi va plăti dilele ca și când ar lucra.

Atuncĭ odăița, așa de tristă de dimineață, se schimbă cu totul, atâta fericire era răvită pe fețele tuturor. Și sórele nu se mai nicĭ el mai pe jos, ci întinse o trâmbă de asupra fericirei lor.

Curênd pe urmă se audiră clopotele de biserică.

George tot galben la față, dér cu ochii strălucitorĭ de fericire, îșĭ luă fetița în brațe, o sărută pe frunte și punênd'o în genunchĭ îi dise cu un glas ce tremura de emoție:

— Acum, fetiț'o, cântă cântecul frumos pe care l'ai învĕțat.

Și fetița cu mânile împreunate, ca în rugăciune, simțind, că asupra alor sĕi se revĕrsase o fericire mare: începu a cânta încet, cu inima pĕtrunsă de o nespusă credință:

S'a născut copilul sfânt...

(„Biblioteca pentru toțĭ").

Dumitru Stăncescu.

Colinde.

I.

Rĕsărit'a rĕsărit
Colinde-mi Domne)*
O stea mândră 'n rĕsărit,
O stea mândră luminósă
Făcênd lumea veselósă.
Décă stéua rĕsărise
Trei crai după ea pornise.
Stéua pe sus se ducea
Filosofii după ea
Pân' la locul la un loc
La casele lui Irod,
Intră 'n casă, se 'nchinară
Si din gură cuvêntară:
Bună dĭua, împĕrate!
Sĕ trăițĭ cu sănĕtate".
— Dér ce cercațĭ în cetate?
— Noi cercăm și noi cătăm
Tinĕr împĕrat s'aflăm,
Că mare veste-am audit,
Că s'a născut Fiiul sânt.
Ĕr Irod d'ac'audia
Crailor le rĕspundea:
Voi mergețĭ și-l căutațĭ
Și aflându-l vĕ 'nchinațĭ,
Și apoi mĕ 'nsciințațĭ,
Că vréu sĕ mĕ 'nchin și eu,
Ca unuia Dumnedeu.
Dér ângerul a strigat
Și pe crai 'i-au îndreptat
Sĕ mérgă pe unde pot
Lăsând uitat pe Irod,
Că Irod e om tiran
Al Fiiului sânt dușman
Ca Irod de l'a afla
Pre pruncul sânt l'a tăia
Filosofii-au ascultat
Pre fiiul sânt l'au scăpat
De acum până 'n vecie
Christóse mărire Ție.

II.

Mustră mi-se mustră
Trei floriți-alese
In trei cornurĭ de mese,
Care-i ór' mai mare,
Mai folositóre?
Dér flórea grâului
Sus se ridicară,
Și-așa cuvêntară:
Eu îs mai alésă
Și îs mai frumósă,
Că din mine-șĭ fac
Prescurĭ și prinóse
Pe la dile-alese.
Flórea vinului
Sus se ridicară,
Și-așa cuvêntară:
Că eu îs mai mare,
Și folositóre,
Că din mine-șĭ fac
Slujbe 'n bisericĭ
Și-'n sfinte Dumineci.
Flórea mirului,
Sus s'a ridicat,
Și-așa a cuvêntat:
Că eu îs mai mare
Mai folositóre,
Eu îs mai alésă
Și îs mai frumósă.
Eu îs mai cu nume,
Și mai bună 'n lume.
Că cu mine-șĭ fac

*) Se repetă după fiă-care vers.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Venirea Mântuitorului nostru Isus Christos.

Când Domnul nostru Isus Christos a venit pe pământ, tóte religiunile erau mórte și tóte popórele în agoniă. Prin nascerea sa El a întrodus o credință nouă și a renăscut neamul omenesc.

Titlul de Mântuitor al lumei, ce cu drept cuvênt 'i s'a dat, nimenea nu póte sě-l tăgăduéscă; căcĭ este destul numai sĕ vedem, din ce haos înfricoșat a scos lumea prin venirea lui în acésta și pe pământ.

Roma, lăsată în stăpânirea lui Tiberiu, îl înalță pe acesta, se închină crimelor lui, și lumea întrégă, urmând exemplul acestuia, se cufunda în aceleașĭ nelegiuirĭ, îndreptându-șĭ pașii spre decadență și totală nimicire.

Nicĭ o unire morală nu era între popóre, națiunele erau lăsate la fierul soldaților, drepturile omului desprețuite și călcate, un singur popor privilegiat, și toțĭ ceilalțĭ barbarĭ, ér sângele omenesc pe altarele idolilor curgea. Ĕtă ce era starea omenimei la venirea pe pământ a Domnului nostru Isus Christos!

O lumină nemărginită pĕtrunde nóptea, ce acoperea lumea! In tóte așeḑămintele religióse ale Greciei și ale Romei nu era nicĭ cea mai mică idee, și nicĭ un simțemênt, care sĕ pótă renasce națiunile; fapta bună, chiar de ar fi domnit, n'ar fi fost în stare sĕ se întórcă la viĕță.

Dér Dumnedeu a lăsat, ca sĕ se facă asemenea cercărĭ, ca sĕ vedem, cât de nemărginit este rĕul.

Ca sĕ mântuéscă lumea, nu era destul atuncĭ numai a-o ridica din ruine, dér trebuiau tóte înoite, cum: morala, ideile, stăpânirile și popórele.

Domnul Isus Christos a venit în timpul cel mai bun pentru omenire, și venirea Lui ne arată cât de mare este îngrijirea dumneḑeéscă.

Nascerea Mântuitorului este cel mai mare și mai însemnat eveniment în istoria omenirei, este renascerea lumei prin credință și dragoste. După șépte sute de anĭ de mărire, de biruință și de pradă, Roma era în agonie, împreună cu tóte popórele supuse legilor sale; era mai de tot fără stăpân și fără Dumneḑeu și unirea cea mare a stăpânirei romane se desfăcea.

Un prunc născut într'o peșteră, crescut în casa unui teslar, a fost singurul ajutor trimis de Provedință în mijlocul ruinelor lumei, și a fost destul pentru mântuirea acestora. El întemeéză o învĕțătură morală, care unesce tot neamul omenesc, și o dragoste egală, prin care apropie popórele cele despărțite și le unesce între ele, arătându-le un Tată în Cerurĭ, și frațĭ în toțĭ ómenii; după aceea pe lemnul crucii se dă pe sine lumei exemplu de suferințe și iertare, ḑicênd: „Iértă-le lor, Părinte, că nu sciu ce fac!“

Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA.

Bólele animalelor de casă.

Causele, carĭ dau nascere la bólele animalelor de casă, sunt fórte multe și felurite. Vom încerca sĕ arătăm aci numai unele din ele:

In prima liniă sunt *grajdurile*, carĭ, décă nu sunt destul de largĭ, luminóse, căldurόse, curate și aerisate, pot avé înrîurință stricăciósă asupra sănĕtății animalelor. Sĕ ne închipuim numai un grajd strîmt și scund, îndesat cu mai multe animale, carĭ abia au loc pentru culcare. In asemenĭ grajdurĭ de bună sémă, că animalele vor fi împedecate în mișcările lor, ba pot chiar sĕ se schilăvéscă una pe alta, împingêndu-se, împungêndu-se séu lovindu-se cu piciórele unele pe altele. Sĕ ne închipuim apoi un grajd fără ferestri de sticlă, séu chiar și fără alte ferestri mai marĭ de lemn, carĭ sĕ se pótă deschide când cere trebuința. In aceste grajdurĭ de bună sémă încă se pot bolnăvi animalele din causa aerului stricat. Tot așa se mai pot bolnăvi pe gerurile cele marĭ și în grajdurile prea frigurόse, umede, necurate și neaerisite.

După grajdurĭ urméză *nutremêntul*, care încă póte avé înrîurință stricăciósă asupra sănĕtății animalelor de casă. Căcĭ, precum omul se bolnăvesce de multe-orĭ din mâncare, așa se pot bolnăvi și animalele de casă, când mănâncă prea mult, séu mănâncă nutreț de cel stricat, muced, înăcrit séu înoroit, care le strică rînza și în cele din urmă și sângele.

Adăpatul încă póte avé înrîurință stricăciósă asupra sănĕtății animalului, și anume: décă apa e prea rece, cum e iérna pe timpul gerurilor celor marĭ, animalul se póte rĕci séu póte căpĕta aprindere de plămânĭ, décă se adapă când e tare nădușită, și apoi se lasă sĕ stea pe loc timp mai îndelungat. De-asemenea se póte bolnăvi décă se adapă cu apă clocită și stricată de prin bălțĭ, cum se întêmplă vara de multe-orĭ ș. a.

Apoi *lucrul și povara*, décă sunt peste mĕsură, încă pot avé înrîurință stricăciósă asupra sănĕtății animalelor. *Pășunatul de pe câmp* de-asemenea póte avé urmărĭ stricăcióse. Așa de esemplu oile, décă se pasc pe locurĭ mocirlóse și băltóse, pot căpĕta călbéză, ér vitele mai marĭ rumegătóre se pot umfla de iérbă rea, apoi: décă se pasc în iérbă prea îmbrumată, décă animalele mai slabe și mai gingașe se scot la pășunat până tómna târḑiu și pe viscolele cele mai aspre, décă primăvara se scot prea de timpuriu la pășunat, când nu află iérbă de ajuns și dau ploi și vênturĭ recĭ etc., tóte acestea contribue la sdruncinarea sănĕtății animalelor.

Până când animalele de casă sunt sănĕtóse, ele se pot cunósce și după starea și firea lor dinafară. Așa de pildă: calul e sprinten și voios și mănâncă îndată ce 'i-se îmbie ceva nutreț plăcut, ér animalele rumegătóre mănâncă cu poftă și lacom, se ling și când nu mai mănâncă, ci stau séu se pun jos, îndată încep a rumega. Rumegatul la vitele cornute se privesce pretutindenea ca cel mai principal semn al sănĕtății, de-órece este în deobște cunoscut, că îndată ce nu mai rumegă, sunt bolnave.

Afară de acestea mai sunt și nisce semne anumite, după carĭ se póte cunósce animalul bolnav. Astfel la animalele cornute marĭ și micĭ următórele semne dovedesc bóla animalului: Córnele la rădĕcină sunt fórte calde, urechile și picórele recĭ, botul uscat și orĭ prea cald, orĭ rece de tot, ochii roșii și plinĭ de lacremĭ, din gură 'i-se scurg bale, pe buze și gingii se pot vedé une-orĭ o mulțime de beșicĭ, scutură capul din când în când, ține pĕrul sburlit, ține spinarea încovăétă și țépĕnă, stă mai mult culcat, tușesce adese-orĭ, nu rumegă, rĕsuflă greu, une-orĭ se ivesc și bube pe trup, nu se prea arată semnele mistuirei stomacului ș. a.

La cai următórele semne dovedesc bóla: Când înfățișarea lor e tristă, când nu béu apă, când rĕsuflă greu, când stau cu capul răzimat pe esle, când au urechile, botul și picórele recĭ, când se tot culcă pentru a se tăvăli, când gem și se uită către pântece, când se umflă la pept séu la cap, când nu prea au ud, când balega le este acoperită cu un fel de mucĭ séu sânge, când le curge un fel de mucĭ din nărĭ, când țin pĕrul sbîrlit, când fac sub fălcĭ nisce gâlcĭ tarĭ, când fac pe trup un fel de bube ș. a.

La porcĭ se arată bóla prin următórele semne: Când plécă urechile, când se umflă la grumaḑĭ, când sunt triștĭ și nu mănâncă, când li-se înroșesc ochii, când fac pe trup nisce pete roșii, când au privirea stînsă, când caută un loc ascuns ca sĕ zacă ș. a.

Sunt anumite bóle mai ușóre, carĭ se tămăduesc ele de sine, sunt apoi altele mai grele și lipicióse, cum am ḑice, carĭ nu se tămăduesc de sine, ci numai prin ajutorul omului séu al veterinarului. In asemenea casurĭ animalul bolnav se despărțesce de cele sănĕtóse și se tractéză singur în grajd. Când economul nu cunósce bóla animalului sĕu, atuncĭ trebue sĕ cheme îndată un om cunoscĕtor, de carĭ se află mai în tóte comunele, séu sĕ cheme chiar pe veterinarul de vite, care constatând bóla animalului, îi póte prescrie și anumite lécurĭ pentru tămăduire.

Intre bólele lipicióse (molipsitóre), carĭ se ivesc la animalele de casă, se numĕră următórele: La vitele cornute mai marĭ: bóla așa numită ciuma vitelor, durerea de gură și de unghii, dălacul și turbarea; la cai: mucórea (răpciuga), cârtița, dălacul și turbarea; la oi și capre: ciuma (ca și la vitele cornute), bo- batul, durerea de gură și de unghii, dălacul și turbarea; la porcĭ: du- rerea de gură și de unghii, brânc- (gâlcile), dălacul și turbarea.

Pentru bólele lipicióse este statorit chiar și prin lege un timp anumit, în care animalul bolnav trebue ținut despărțit de celelalte, ér de cumva s'ar întêmpla sĕ móră, atuncĭ se opresc și celelalte animale ale respectivului proprietar, séu chiar și din comuna întrégă un timp anumit, până ce se constatéză, că bóla n- a avut înrîurință mai departe.

Economii harnicĭ vor lucra fórte înțelepțesce, décă îșĭ vor feri animalele de tóte acelea înrîurințe stricăcióse, carĭ le pot aduce bólă, avênd tot-déuna înainte proverbul: „Paza bună trece primejdia rea“.

I. Georgescu.

Credințe poporale.

VI.

Recepte de tot felul — din boscónele babelor.

— Care mănâncă cu dulce în ḑi de Miercurĭ orĭ Vinerĭ în Postul-mare, se umple de bube rele.

— La Sân-Tóder vitele cornute mai tinerele și mai mĕrunte trebue tunse în frunte între córne — sĕ nu le umplă peste véră gadul.

— Fetele, carĭ vréu sĕ aibă pĕr lung, sĕ-șĭ tragă la Sân-Tóder códele prin feréstră. (Lucrul se întêmplă astfel: una stă înăuntru, alta afară; cea dinafară trage códa celei dinăuntru).

— Décă, ferbênd, laptele a curs pe fier, trebue sărat locul — sĕ nu crepe țița vacii.

— Décă femeia pune jar în pipa bărbatului, îi vor cădé dinții.

— Ḑécă pui soc pe foc — te-or dur- dinții.

— Care fată doresce sĕ aibă pĕr lung, sĕ smulgă o șuviță din firul dela cruce când umblă popa cu Iordanul, și în ce- ḑi, cu zorile odată, s'o împletéscă în códă.

— Care fată vré sĕ-șĭ vĕdă pe fiitorul ei bărbat, sĕ se culce în locul, în care a stat popa, când a sfințit casa la Apă-botéză.

— Care fată orĭ vĕduvă v'a clăti mai întâiu scaunul, pe care a stat deja cu apă când iese popa la isvor sĕ sfințéscă apa aceea în anul acela se mărită. (Auḑită dela o *fecióră* de 57 de anĭ).

— Care fată va smulge mai de grab érbă din locul, pe care a stat popa când cetesce vangheliele la sfințirea țarinelor are sĕ se mărite în anul acela.

— Femeia, care vré sĕ-i óuĕ găinele tótă iérna, sĕ pună câte-va grăunțe de cucuruz sub pragul ușii, când trece popa pragul cu Iordanul.

— Décă cutăruia om străin îi dai f- în pipă, orĭ moșine (chibrite, aprinḑióre) în casa unde clocesc closcele, ți-or mu- puii în óuĕ.

— La care fată códa de-a dréptă adecă pĕrul din ea, e mai lung decât di- cea stângă, aceea are mai multe neamu- după mă-sa decât după tată-sĕu.

(Auḑite în Betfia).

— Décă o muiere óre-care ți-a cer- o ulcică de lapte, ai sĕ sărezĭ laptele bi- și sĕ sfarmĭ în el puțin busuioc, ca n- cumva sĕ-țĭ strice vaca.

— Femeei, precum și fetei, care î- aruncă pĕrul peptenat în foc, îi va că- pĕrul.

— Gozul măturat dela méḑăḑi spre séră, nu care-cumva sĕ-l ducă afară, - ți-ai dus norocul din casă.

— Un bumb décă ți-a căḑut de p- haină peste ḑi orĭ a lipsit de pe ea în- de mai înainte, dér nu ai luat séma că-

---

Creștinii după plac
Și sĕ mântuiesc,
De lucru diavolesc.
— *Domnul vĕ trăiască*
— *Și vĕ fericească!*

III.

Tu gazdă, om bun,
Bun gând ți-ai gândit,
De prânḑ ce-ai gătit?
Câțĭ soțĭ ai chiămat
Toțĭ te-au ascultat,
Numai unul dóră,
Sântul Sân-Nicóră
Tot a așteptat
Ḑi de-a treia ḑi,
Când ḑiua-șĭ plinirĕ,
Pe el îl vĕḑură
Pe un cal albuț.
Albu-i de spumat,
Roșu-i de înfocat,
Negru de-asudat.
Sfeti ce-l sfetea,
Și mi-l întreba:
Unde-ai zăbovit
Și ce-ai împlinit?
— Pe unde-am umblat
Eu am și aflat
Nóuĕ corăbii
Pe ape pustii.
Câte-au fost mai drepte,
Cu suflete drepte
Eu le-am luat
Și le-am îndreptat:
Pe sub mâna dréptă
Pe cărarea lată,
La un loc frumos
In raiu luminos.
Cele ce-au fost rele,
Cu suflete 'n ele
Eu le-am luat
Și le-am îndreptat
Pe sub mâna stângă,
Pe cărarea strîmbă,
La ușă de iad.
Iadu-i 'ntunecos
Rĕu loc de folos.
Sĕ fii veselósă
Jupânésă gazdă!

Givocuta, 1896.

Culese de: **Constantin Maun,**
învĕț.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

îmbrăcat haina: câtă vreme haina-i pe le sĕ nu-l coşĭ la locul sĕu, că coşĭ sĕcia către tine.

(Auḑite în Farnaş).

Koevari.

Colinda cârnaţului*).

Bine-ai venit cârnaţ dragă
Boeraşule [1]).
Că fasolea nicĭ de tréba;
Când porcul a guiţat
Fasolea s'a spăriat.
Fasolea şi prunele
Şi-au luat catrafusele.
Ba şi eu m'am săturat
De verḑele cu păsat
Şi-atâta pesce sărat.
Chiamă-mĕ, gazdă, in casă
Şi mĕ pune după masă,
Sĕ-ţĭ gust şi eu din purcel
Că era cât un viţel.
De beţiă n'avem vorbă
Că vĕd ulcica pe sobă,
De ai vin cu polobocul
Rachiul sĕ-l laşĭ la tocul
Sĕ-l mai bea cin' l'a făcut
Neamul jidovesc urît.
Noi sĕ bem din polobóce
Pĕn' plăcintele s'or cóce.
Noi sĕ bem, ele [2]) sĕ cânte
Una sĕ facă plăcinte.
De cântat ţi-aşĭ mai cânta
Dér mĕ strînge opinca,
E ger cu dracĭ şi tremur rĕu
Martor îmĭ e Dumneḑeu,
Poftesce-mĕ dér 'n casă
Şi pune sticla pe masă
Sĕ béu un pahar de vin
In sănătate sĕ-ţĭ închin.

Comunicată de *Emilia Jantea* din Tărlungenĭ.

Glume.

Bulzeştenii şi smântâna. In vremea iobăgiei a căpătat şi satul Bulzeştĭ porunca, sĕ ducă dijma din smântână la domnul de pămênt.

Judele îndată a pus în car o bute mare şi s'a luat prin sat, ér iobagii veneau cu dijma la car şi-o turnau în bute. Şi după-ce a părêndat tot satul, a plecat cu butea către curtea domnéscă. Când colo ese afară domnul de pămênt şi întrébă pe ómenii ce veniseră cu dijma, că câtă smântână i-au adus.

Omenii dau a arăta pe cercurĭ, unul pĕn'aci! altul ba pĕn'aci! — că butea nu era plină.

— Bine, bine, măi ómenĭ — ḑise domnul nemeş — dér spuneţi-mĭ voi după mĕsură, câtă smântână mi-aţĭ adus?

Atuncĭ unul din Bulzeştĭ sare iute 'n car şi hop! în bute până 'n fund apoi ér iute ese pe loitra carului şi arată pe brâu.

Pĕn'aci! mĕ rog la domnu, măria sa! — adecă până unde era smântâna pe haine.

— Nemeşul, vĕḑênd aşa mĕsurătură, le-a dat dijma îndĕrĕt.

*

Zălog. Intr'o ḑi intră ţiganul, sĕ cumpere ceva slănină dintr'o boltă. Cum însĕ n'avea banĭ, tăiă slănina în douĕ, dete jumĕtate neguţătorului şi opri pe cealaltă, ḑicêndu-i: „Na! jupâne, jumĕtate ca zălog, pĕn'oi aduce banii pe astălaltă jumĕtate!"

*

Ţiganul la d-l solgăbirĕu. Intr'o diminéţă ducêndu-se un ţigan la d-l solgăbirĕu, şi dându-i bună diminéţa, — d-l îl întrébă: „Ce ai visat astă nópte, mĕi ţigane?!" — Ţiganul rĕspunde: „Am visat d-le, că mi-a dat dómna o gâscă friptă, ér domnul o litră de vin, — „Tot de-a 'ndĕratele visezĭ tu, mĕi Ţigane", ḑice domnul. — Ţiganul rĕspunde: „Fiă şi de-a 'ndĕratele: deie domnul gâsca friptă, şi dómna vinul!"

(Din Călindarul dela Arad.)

---

*) Se cântă după melodia: „*Ia mai ḑi, mĕi, din vióră!*"

[1]) Cuvêntul: „*Boeraşule*" se repetă după fiăcare vers.

[2]) Jupânesele.

MULTE ŞI DE TOATE.

Rose şi spinĭ.

Poetul Milton, care, cum se scie, era orb, se amorezase aşa de mult de o fată încât a luat-o de nevastă. In scurt timp, însĕ, femeia se căi de pasul acesta şi cu timpul deveni nesuferit de capriţiósă.

Lordul Buckingam, voind sĕ mângâe într'o ḑi pe Milton îi ḑise:

— Nevasta dumitale e frumósă ca un trandafir.

— Se póte, rĕspunse cu amărăciune autorul „Paradisului pierdut", dér deóre-ce nu pot vedé culorile, nu cunosc frumseţa acestui trandafir; în schimb, însĕ, *îi simt ghimpii.*

*

Un cerşitor refusat.

Un cerşitor, refusat cu asprime de o dómnă vestită pentru sgârcenia ei, ḑise:

— Ce bine era décă ai fi fost în locul Evei!

De ce?

— Pentru-că, sgârcită cum eştĭ, ai fi mâncat singură mărul oprit şi lui Adam nu 'i-ai fi dat.

— Ei, şi?

— Şi astfel ai fi scutit omenirea de pĕcatul strămoşesc.

*

„Soldatul n'are banĭ."

Prinţul Cristian, fiul moştenitorului de tron danez, reîntorcêndu-se ḑilele trecute dela esercitiul de câmp, intră singur într'o cârciumă din capul unei comune, ca sĕ bea puţină apă.

Cârciumarul, care tocmai cocea nisce prăjiturĭ, îi oferi principelui sĕ guste din prăjiturĭ. Prinţul a luat şi a mâncat, ér la depărtarea sa voi sĕ dea cârciumarului banĭ pentru prăjiturĭ. Cârciumarul, care nu cunoscea pe principe, îl bătu pe umerĭ, ḑicêndu-i: „Las' frate! Eştĭ soldat, şi sciu, că soldatul nicĭ-odată n'are banĭ!"

Literatură.

In Tipografia diecesană din Arad a apărut: **Cântărĭ la Nascerea Domnului şi alte sĕrbătorĭ**, culese şi arangiate de *Nicolae Velcu*, învĕţător. Ediţiunea II, revĕḑută. Format mic de 20 pag. Preţul 10 cr.

*

Din interesantele **Memorii din 1848/49**, scrise de regretatul prefect de Legiune *Vasilie Moldovan*, se mai află de vênḑare câteva esemplare la administraţia ḑiarului nostru, la librăria N. Ciurcu în Braşov şi la d-nul *Traian H. Pop* proprietar în Boziaş (p. u. D. Szt.-Márton). Un esemplar costă 50 cr. plus 5 cr. porto; pentru România 1 franc 50 banĭ. Doritorii de-a avé acéstă preţiósă scriere istorică sĕ grăbéscă a şĭ-o procura până mai au de unde. Mai cu înlesnire se póte comanda de-odată cu înoirea abonamentului la „Gazeta Trans."

*

A apărut şi se află în deposit la librăria E. Sracoe & Comp. în Bucuresci: **Asupra însemnătăţei studiilor orientale cu privire specială la Românĭ** de *Th. Avr. Aguletti*, profesor la cursul superior al liceului din Buzĕu. Acéstă disertaţiă constătătóre din 40 paginĭ, este dedicată d-lui Const. C. Moisil. După introducerea în care definesce autorul ce înţelege sub orientalism, tractéză însemnătatea studiilor orientale din punct de vedere general sciinţific-speculativ şi trece apoi la importanţa ce o au sciinţele orientale pentru noi Românii, relevând în deosebĭ momentele naţionale, politice-diplomatice, comerciale şi religióse.

Călendarul sĕptĕmânei.

DECEMVRE. are 31 ḑile. ANDREA.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	22 S. m. Anastasia	3 Genoveva
Lunĭ	23 S. 10 m. de Crit.	4 Isabela
Marţĭ	24 C. m. Eugenia	5 Telesfor
Mer.	25 † Naşcerea D-lui	6 † Botez. D-lui
Joi	26 † Sob. Preac. M.	7 Valente
Vin.	27 † Sf. Arc. Stefan	8 Severin
Sâm.	28 22 mii m. d. Nic.	9 Iulian

Bursa de Bucuresci

din 31 Decemvre n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.- Oct.	101 3/4
Renta amortisabilă	5%	" "	100.—
" " (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.-Iul.	100.1/2
" " din 1893	5%	" "	100.1/2
" " 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	96 —
" " (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	88 1/8
" " (Impr. de 50 mil.	4%	" "	88.1/2
" " (Imp. de 274 m. 1890	4%	" "	88.1/2
" " (Imp. de 45 m. 1891	4%	" "	88.1/2
" " (Im. de 120 iul. 1894	4%	" "	88 1/4
" " (Im. de 90 mil. 1896	4%	" "	86.3/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	Mai-Nov.	101 1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	294.—
Oblig. comunei Bucuresci 1883	5%	Ian.-Iul.	96.1/8
" " " din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5%	Iun.-Dec.	— —
" " " din 1890	5%	Mai-Nov.	95 3/4
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	93 —
" " urbane Bucuresci	6%	" "	—.—
" " " "	5%	" "	95 1/8
" " " Iaşĭ . .	5%	" "	91.5/8
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	" "	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Naţion. ult. div. 86.—	500	într. v.	1875.
Banca agricolă	500	150 v.	227.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	454.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	" "	486.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	" "	310.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	" "	209.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	" "	115.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " 2 em. u. d. 0	100	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	500	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30%	1000	" "	—.—
Societ. p. const. de Tramways	20	" "	—.—
20 trancĭ aur			—.—

SCOMPTURĬ:

Banca naţ. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	5%
Londra	4%	Belgia	3%
Viena	4.—	Elveţia	4 1/

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 31 Decemvre n. 1896.

Sêminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	81	8.40	8.45
Grâu dela Tisa	81	8.45	8.50
Grâu de Pesta	81	8.40	8 45
Grâu de Alba-regala	81	8.40	8.45
Grâu de Bácska	81	8.50	8.55
Grâu ung. de nord	81	.—	.—

Sêminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Săcară		70—72	6.65	6.70
Orz	nutreţ	60—62	4.—	4.35
Orz	de vinars	62.64	5.10	5.90
Orz	de bere	64.66	6.50	8.—
Ovĕs		39.41	5.70	6.20
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	73	.—	.—
Cucuruz	"	—	.—	.—
Hirişcă	"	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	46.—	52.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
"	roşiă	35.—	38.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54.—	54 50
"	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	49 —	49.50
"	afumată	55.—	56.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în bnţĭ	17.—	17.50
"	din Serbia în sacĭ	16.75	17.25
Lictar	slavon nou	19.50	19 —
"	bănăţenesc	—.—	—.—
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
"	sêrbesci		
Miere	brută	—.—	—.—
"	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
"	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Tĕrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 24 Noemvre de 7126 capete, la 25 Nov. au întrat 192 capete şi au eşit 361 capete rĕmânênd la 26 Nov. un numĕr de 6957 capete.

Se notéză marfa: unguréscă veche grea dela —.53 cr. până la —.55 [.]cr marfă unguréscă tineră grea dela —.— cr., până la —.— cr., de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. uşóră dela —.51 cr. până la —.52 cr.

Cursul losurilor private

din 31 Decemvre 1896

	cump.	vinde.
Basilica	6.80	7.20
Credit	200.—	202.—
Clary 40 fl. m. c. . .	57.—	58.—
Navig. pe Dunăre . .	136.—	140.—
Insbruck	27.75	28.75
Krakau	27.80	28.80
Laibach	22.75	23.75
Buda	59.25	60.—
Palffy	57.—	58.—
Crucea roşie austr. .	18.—	19.—
dto ung. . .	9.80	10.50
dto ital. . .	—.—	—.—
Rudolf	22 50	24.—
Salm	70.50	71.—
Salzburg	27.50	28 50
St. Genois . . .	71.50	72 50
Stanislau	44.—	46.—
Trieitine 4 1/2% 100 m. c.	146.—	150.—
dto 4% 50 .	68.—	72.—
Waldstein . . .	60.—	62.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	18.50	19.50

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 31 Decemvre st. n. 1896.

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	cr.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	5	90
"	Grâu mijlociu . .	5	70
"	Grâu mai slab . .	5	40
"	Grâu mestecat . .	3	80
"	Săcară frumósă . .	3	90
"	Săcară mijlociă . .	3	70
"	Orz frumos . . .	3	40
"	Orz mijlociu . . .	3	20
"	Ovĕs frumos . . .	2	40
"	Ovĕs mijlociu . .	2	10
"	Cucuruz	3	70
"	Mălaiu	4	10
"	Mazăre	6	50
"	Linte	11	—
"	Fasole	6	—
"	Sĕmênţă de in . .	8	—
"	Sĕmênţă de cânepă .	5	—
"	Cartofĭ	—	75
"	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	44
"	Carne de porc . . .	—	48
"	Carne de berbece . .	—	28
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt	21	—
"	Sĕu de vită topit	32	—

Cursul la bursa din Viena.

Din 31 Decemvre 1896.

Renta ung. de aur 4%	122.55
Renta de coróne ung. 4% . . .	99.30
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2% .	122.75
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	101.40
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	120.25
Bonurĭ rurale ungare 4% . . .	97.40
Bonurĭ rurale croate-slavone. . .	97.40
Imprum. ung. cu premii	151.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	137.25
Renta de hârtie austr.	101.60
Renta de argint austr.	101.80
Renta de aur austr.	182.95
Losurĭ din 1860	144.25
Acţii de ale Băncei austro-ungară.	947.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	415.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	377.75
Napoleondorĭ	9.53 1/2
Mărcĭ imperiale germane . . .	58 80
London vista	119.90
Paris vista	47.52 1/2
Rente de coróne austr. 4%. . .	100.85
Note italiene	45.45

Cursul pietei Braşov.

Din 2 Ianuarie 1897.

Bancnote rom.	Cump.	9.46	Vênd.	9.49
Argint român.	Cump.	9.43	Vênd.	9.46
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Galbenĭ	Cump.	5.60	Vênd.	5.65
Ruble rusescĭ	Cump.	126.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	—.—	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%	100.75		Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Tipografia de Typurĭ
Cauciuc orig. American cum și **Stampiglii și sigile** comandațĭ direct la fabricant

Stampiglien- und Typen-Fabrik
Wien, Stadt, Adlergasse 14.

Tipografia de Typurĭ cu utensiliile pentru tipărituri se potrivește și pentru cadourĭ de anul nou.

m. 80 Typurĭ fl. 1.20 m. 130 Typurĭ fl. 2.--
„ 100 „ „ 2.50 „ 225 „ „ 3.--
„ 315 „ „ 3.75 „ 890 „ „ 4.50

Perinițe cu vopselĭ mărimea:
6 × 4—30 cr. 9½ × 5—40 cr.
11 × 7—60 cr. 16 × 8—90 cr.
ce nu convine se primesce retour.
Prețurile en gros gratis și franco.
Se caută agenți.
1128,4—10

Fabricatele mele
sunt renumite ca bune și ieftine!

Remontoir-nikel fl. 3.50; Remontoir-argint 800/1000 fl. 6; Remontoir-anker Spiral-Breanét 15 petri fl. 10, cu 16 petri sistem Glashutte, 1 chaton fl. 12. Deșteptător (wekker) mers de anker strălucitor prima calitate fl. 1.70. Regulator cu mers de o ḑi fl. 5.75. Regulator cu mers de 10 dile fl. 8.50. Insemnarea prețurilor cu ilustrații despre ciasornice, lanțurĭ, regulatorĭ, aurarii și argintării se trimit gratis și franco. — Ce nu convine se schimbă séu se dă prețul indérĕt.

Eug. Karecker Uhrenfabrik,
94. Bregenz am Bodensee.
Garanție de doi anĭ.
111,9—12.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria **Nicolae Ciurcu.**

Magazin cu mărfurĭ
de
STICLĂ și PORCELAN,
din nou asortat, care face cea mai bună vêndare și e cu vechiŭ renume
se vinde din mână liberă.
Informații se pot lua dela administrațiunea Gazetei Transilvaniei.

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
Brașovŭ, Têrgulŭ Inului Nr. 30.

Acestŭ stabilimentŭ este provĕḑutŭ cu cele mai bune mijlóce tehnice și fiindŭ bine asortatŭ cu totŭ felulŭ de caractere de litere din cele mai moderne este pusŭ în posițiune de a puté esecuta **orĭ-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AURŬ, ARGINTŬ ȘI COLORĬ.
CĂRȚĬ DE SCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE
STATUTE.
FOI PERIODICE.
BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.
PROGRAME ELEGANTE.
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORĬ.
ANUNȚURĬ.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru tóte speciile de serviciurĭ.
BILANȚURĬ.
Compturĭ, Adrese, Circulare, Scrisorĭ.
Couverte, în tótă mărimea.
TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURĬ și RESTAURANTE.
PREȚURĬ-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE INMORMÊNTARI.

Comandele eventuale se primescŭ **în biuroulŭ tipografiei, Brașovŭ Têrgulŭ Inuluĭ Nr. 30, etagiulŭ I,** cătră stradă. — **Prețurile moderate.** — Comandele din afară rugămŭ a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.

O specialitate naturală neprețuibilă
este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată
Isvorul „MATILDA" de Bodok,
care după experiențele făcute sau dovedit ca **o apă medicinală** prea eficace și plăcută, mai ales: **la conturbărĭ de mistuire, maladiele stomacului, a rinichilor, a beșicii udului** și **ale organelor respiratóre** etc.

Borviz de primul rang
care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural — de un gust și efect prea plăcut și binefăcĕtor — va îndeplini chiar și pretensiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

DEPOSIT PROPRIU în Brașov: strada Căldărarilor Nr. 68, în **Sibiiu, Sighișóra** și în **Alba-Julia:** la D-l I. B. Misselbacher sen., în **Cluj:** la Segesváry és társai, în **Deva:** la Balog Gyula, în **Orestie:** la Németh János.

Cu tótă stima:
1025,46—100 **Administrațiunea isvorului „MATILDA."**
JOSEF GYÖRGY,
(comit. Háromszék). **Bodok.** (Transilvania).

Marea bancrută!
New-York și **Londra** n'au lăsat necruțat nicĭ continentul europén și **marea fabrică de argintăriă** s'a vĕḑut necesitată sĕ dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei rĕsplate micĭ pentru munce.
Eu sunt împuternicit sĕ îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit, prin urmare orĭ cui, fiă bogat, orĭ sărac, următórele obiecte pentru mica sumă de **fl. 6.60** și adecă:

6 cuțite fine de masă cu lamă veritabilă englesă,
6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
6 linguri de argint patent american,
12 linguriță de argint pentru cafea patent american
1 lingură de argint pentru supă patent american,
1 lingură de argint pentru lapte patent american,
2 ciocănele de argint pentru spart ouĕ, patent american,
6 cescĭ Victoria englezescĭ,
2 candelabre de masă,
1 strecurătóre pentru céiŭ,
1 zaharniță,
44 bucățĭ la un lot fl. 6.60.

Tóte cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpĕra pe prețul bagatel de fl. 6.60. Argintul patent american este un metal alb, care își păstrĕză culórea argintului 25 de anĭ, despre ceea ce se garantĕză.

Cea mai bună dovadă, ca acest inserat **nu e șarlatanĭă,** mĕ simt îndatorat în public, că orĭ cine, căruia nu-i convine marfa îi trimit banii înapoi, numenea însă sĕ nu trécă cu vederea ocasiunea acésta favorabilă, de a-și procura acésta garnitură pomposă, care cu deosebire se potrivesce pentru

cadourĭ de crăciun și anul nou,
dar de nuntă și în orĭ ce gospodăriă.

Depou numai la A. HIRSCHBERG-s
Haupt-Agentur der vereinigten amerik. Patent-Silber-waarenfabriken.
WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/b.
Telephon, Nr. 7114.
Se trimite numai cu rambursă postală séu cu trimiterea sumei inainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.
Veritabil numai cu marca:

Estras din serisorile de recunoscință.

Sunt fórte mulțămit cu trimiterea garniturei, și sĕ'mĭ mai trimițĭ încă o garnitură de 44 bucățĭ de argint patent american cu rambursă. Bozovics, comit. Krassó-Szörény 18/7. 1896.
Keresztes Sándor, fisolgăbirău.

Pilis, 24 Aug. 1896. Comit. Pesta.
Cu garnitura sunt fórte mulțumit. Vĕ rog a trimite și cumnatei mele Baronesa Nyári nasc. de Somogyi în Szanto, trei garniturĭ.
Baron Iulius Nyári.

Avis!

Prenumerațiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face și reno ori și când dela 1-ma și 15 a fiă-cărei luni.

Domnii abonațĭ sĕ binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea sĕ li-se facă după stilul nou.

Domnii, ce se abonĕză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămurit și sĕ arate și posta ultimă.

Administraț. „Gaz. Trans."

ANUNCIURI
(inserțiuni și reclame)
Suntŭ a se adresa subscrise, administratiunĭ. In casul publicării unui anunciu mai mult de odată se face scăderĕmênt, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-orĭ.

Administr. „Gazeta Trans."

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

BCU Cluj / Central University Library Cluj